

საქართველოს

იმისთანა წმინდა საცემში, ბოგობიც ბეჭდუები სიფყავა, ფყილებით და ჭებრით ბურთის გაცანა ყულა უკედისმბაჭე უსამაგლესია.

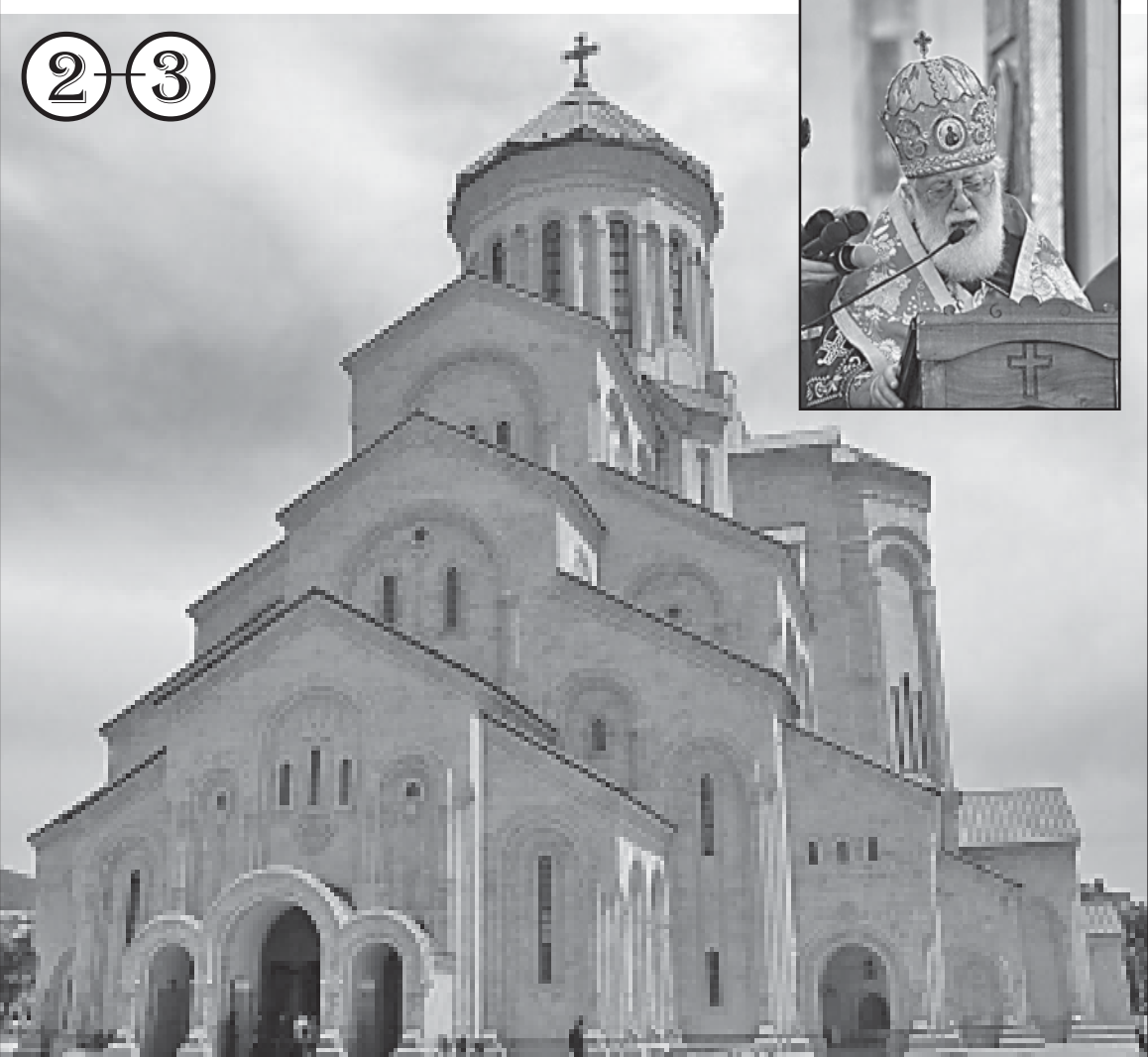

დაარსებულია 1918 წელს.

შაბათი, 9 იანვარი, 2010 წელი.
 № 4 (6370)

რესპუბლიკა

ელექტრონული ფოსტა: sakresp@ayety.ge ვებ გვერდი: www.open.ge/sakartvelos-respublika ფასი 50 თეთრი.

**არ დაეცეთ, არ უფრკეთ,
არ შეუშინდეთ ღრის, არ დაბარბოთ
იგელი ღვთისა, იგელი მოგავლისა!**

საშობაო ეპისტოლე უწმიდესისა და უნებარესის, სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქის ილია II-ისა

**რა ღრის „გოიგი“ თოვლის
პაპაა, სანტას სნიკერსი
არა სჯობს!**

4

ანუ ქართული ტრადიციების
ეკა კვანიტაქისეული წინასახალწლო
რევიზია პირდაპირ ეთერში

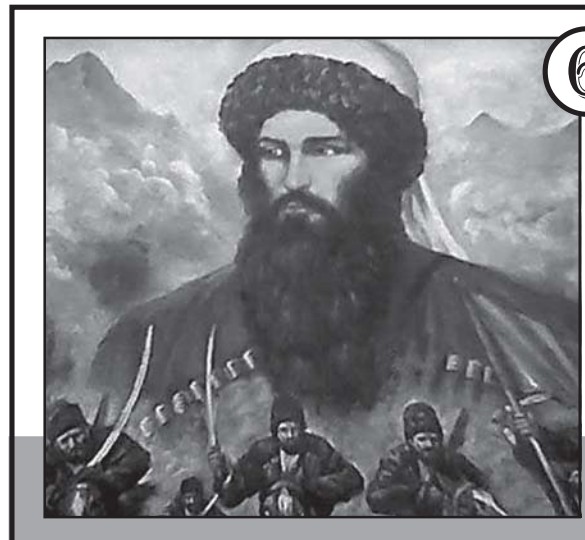
**სელისუფლების მიერ
„კალვა-კალვას“ მუღმივი
ქახილის მიუხედავად,
რატომ ვერ ვბრძნობთ
პირში სიტკბოს?**

ვაი მთავრობისგან

8 რუსეთის
პატრიარქი
საქართველოში
ვიზიტს გეგმავს

4 გილაური აგობდა,
რომ ცოლს
გხოლოდ
ეკონომიკური
კრიზისის დაღვევის
შედეგ მორყვანდა...

6 **შეის
მანსურის
დაუჯერებელი
თავგადასხვალი**

კავკასიის ბრძოლების
ისტორიიდან

7 **საშობაოდ „დაგოგვილები“
„ყოფილბაურობის“ თანამედროვე სენი**

ახია ჩვენზე!

აბა, ვერცხე წოდებული საზოგადოებრივი მათემატიკის რის „საზოგადოებრივი“ იქნებოდა, რომ 27 დეკემბრის გადაცემაში მორიგი, წლის ბოლო, შემავალი იერიში არ მიეცა პირდაპირ ეთერში ქართულ სულიერებაზე „ქართული ტრადიციები“ – ასე ერქვა იმ გადაცემას, რომლის სტუმრებიც სტუდიაში კაცთაგან მორი – ლევან ღვინჯილია და ნუკრი ძანთარია დავლანდო მსოფლიო, დანარჩენები კი: გადაცემის წამყვანი ეკა კვინიტაძე ხოლო ერთ-ერთი იმ 235 გულმარა-გულმარაგადან, ვინაც ჩვენი პატრიარქისთვის ახას წინათ გაგზავნილ შეურაცხველ წერილს მოხანერა ხელი, გიგი თევზაძე – უპომენტაროდ, მხარალი ზაზა

თავადაზნაურობა საპარტოვილოში იყო კლასი, განსაკუთრებით, რომლის ძირითადი პროფესია მხედრობა, ჯარისკაცობა გახლდათ და, აქედან გამომდინარე, მისი საქმიანობა – ომები, რაც იმდენად ხშირი იყო საქართველოში, რომ თავადაზნაურობისთვის შემოსავლის წყაროც გახლდათ ალავის სახით. ჰოდა, ომებს შორის მცირე ინტერვალების დროს ეს ხალხი თავს უფლებას აქლავდა, არაფერი ეპოუნიდნენ და ეძიებდნენ. აქედან მოდის, ალბათ, ღვინჯის ჭარბად მის ჩვენს და ამის ვაჟაცოვასთან გაბიძგებაც, რადგან მიუხედავად, რომ გორც წესი, მგაბრი მსოფლიოც არიან.

ვიდრე ის, რომ გიგი თევზაძის უნივერსიტეტი ისინი იყვნენ ლეიტენანტი არაბრადიციული სამსუალოში ორიენტიციისა და იმეოვას სატანისტაგისადმი ტოლერანტობის შესახებ, რადგანაც ასეთი ტოლერანტობიდან გავედრასტაგადე თუ გახლისტაგადე ერთი ნაბიჯი! თუშეცა ვგანვივი გიგი უკვე გადადგმული – განა სახალღლოდ არ გვანახვებს, ღვინჯის პირველ ნიუსად არ გაუშვებს რომელიღაც ნაცტალოვიტით, რომ ევროპის ერთ-ერთი გარყვნილ დედაქალაქში ევროპულ გავს შორის პირველი ადგილი და ჩვენთვის ტიტული მოუშოვებია ტომით ქართველს, ალბათ ჩვენში ჯერ ვერგვადგარი გიგილუშის გა-

გომონდი

გილაური აგობდა, რომ ცოლს მხოლოდ გომონდიკური პრიზისის დაკლებს შეეძებ მოიგვანდა

არ გამოაჩინოს! ალმონდა, რომ ცნობილი ადამიანების ვიკიპედიაში წიგნისა და არ იხადებინა და ეტყობა, არც ტალოვიტორს უსმენენ, რადგან ნანუკას „ინტელექტუალური“ ერთიან-ზეც კი ვერ ჩააბარეს... რა თქმა უნდა, ახან ვერ მოხდინა ზაზაგაღენა პრემიერ-მინისტრი ნიკა გილაური-

რევილუციური მთავრობის ევოლუციური ქართველ პოლიტიკოსებს პოლიტიკური გემოვნება იგივე დარჩა, თუმცა არაპოლიტიკური გემოვნება, როგორც ჩანს, რადიკალურად ეცვლებათ.

თუ ახამდე ცნობილი ლაგაგანებით ძირითადად ფეხბურთელები ინტერესდებოდნენ, ახლა ჩვენი გუბერნატორებისა და მაღალჩინოსანთა გულთამაყრობალები განაქვეყნებენ მონაცემების გომონდიკურ ხელებს.

პოლიტიკოსების ლაგაგანებით დაინტერესების პირველი ფაქტი ყველაზე გიგიანი გახდა, როცა გახდნაღი პრეზიდენტის კანცელარიის უფროსი, ახლა კი ტალოვიტის ხელოვნებად დაინტერესდა „მის საქართველოში“. თუ არ ვცდები, „მის საქართველოში“ 2006 წელს გიგიანი არქივალაქის ფაქტირები იყო. გახდა ქართველი „მისგან“ პოლიტიკოსების დაინტერესება, ცოტა არ იყოს, ჩვენი რეალობისთვის უჩვეულო იყო.

როგორც კი ზაზა გორგინია სამეგრელო გუბერნატორი გახდა, მან ცხოვრების მგზურად ყოფილი „მის საქართველოში“ კონკურსის მოხანდალი აირჩია, ომამოვლილად შიდა ქართლის გუბერნატორად ლადო ვარკელაშვილმაც გზარა ასევე ვიკიპედია ირიდა ონაგვილი შეარქვა.

მოდის საგზარეო გზაგაგაფულ გომონდას ძირითადად მსოფლიო სიმეტრიული ალმონდა და დანებნილი ნაკვეთი მომთმობათ. იმთმონდა ინტელექტიცი კი არ არის საქირი იმისთვის, რომ მოდელი გახდნენ. თუშეცა ნანუკა შორეულიანი რისი ნანუკა, თავის შოუში ალამიანთა სუსტი მხარა რომ

ლოდ ეკონომიკური პრიზისის დაკლების შეეძებ მოიგვანდა. პრიზისმა გაღანიარა, ვერ ვიტყვით, რადგან ახალი წლის დღეს ახალმშენილმა მხვილგა ერთობ მოქმედებდა უკვე ძირითადი გაღანიდა. გუნდრიკია, საქორწინო მოგზაურობაში აუცილებლად ნავლენ, მგზარა, საღ – უცნობია. საგაგიროდ, ოციციკალურად შიდა არის ცნობილი, რომ გილაური ნათლისღების დღესასწაულს ეგვიტატი გიგნემდებთან ერთად ეგვიტატი შეეძებდა.

მართლაც, გვირ ლაგაგანს დასწყვიტა გული სასურველმა სასიმო, თუშეცა, „კანანები“ ღარა. 2010 წელს შეიქალა გილაურის წყალი ეჭარისა და იმართის გუბერნატორებსაც გადასხათ. მათი გულთამაყრობალები გახდნენ. იმეოვანი დელო გიგნემიდა!

ნი ფიფია

SIC!

მითხვ, რომელიც თითოეულმა ქართველმა თავის თავს უნდა დაუსვას

თუ საქართველოს ხელისუფლებაში მოსულ ალას სოხუმის და ცხინვალის რეგიონები ფარულად, დეიურად, რუსეთში არ აქვს გახსენებული, მაშინ რატომ დღემდე არ მოითხოვს გაეროსგან ევროპის საბჭოს საპარლამენტო ასამბლეის 2009 წლის 28 იანვრის რეკომენდაციის ამოქმედებას, რომლის ძალით: „იმ უდავო მტკიცებულებათა შუამუხ, რომ ომის დროს ქართველმა და რუსულმა მხარეებმა ადამიანის უფლებები და ჰუმანიტარული საპარტის ნორმები დაარღვიეს, ახალი საგზვიდორო ფორმატის შექმნას და საგზვიდორო კალაგის ინტერნაციონალიზაციას გადაამწყვდინა მნიშვნელოვან აქვს რეგიონში სტაბილოტის და უსაფრთხოების უზრუნველსაყოფად, და ამ რეგიონების სტაბილუტის დაკავშირებული არ შეიქალა იყოს“, ანუ გაეროს მიერ აღიარებულ საქართველოს ტერიტორიის ამ ორ სივრცეში გაეროსგან რატომ არ მოითხოვს რუსეთის შეიარაღებული ძალების ჩანაცვლებას ინტერნაციონალური საგზვიდორო კალაგით, დაკომპლექტებულს საქართველოს არამოსაზღვრე მხვიდებინა?

„გურჯი“

რა დროს „გოიგი“ თოვლის პაპა, სანტას სნიკერსი არა სჯობს!

ანუ ქართული ტრადიციების ეკა კვინიტაძისული წინასახალღლო რევიზია პირდაპირ ეთერში

გურჭულაძე, რომლის ეროტიკული მუზა საკუთარი დედის გაყვება და სხვა, ნოდარ ლაღარისას მსგავსი ფილოსოფიულ-ეძსპრტები, რომელთა გვარები არ ვიცი, რადგანაც იმ გადაცემის მსოფლიო ნაწილი ვნახე შემთხვევით. თუშეცა ის გოლოც საკარინი ალმონდა ჩვენთვის, რომ ნარმოდგანა შეამოგონა იმის თოვლაზე, თუ რა უთანხმორო გრძოლის გადახდა მოუწონათ ლევან ღვინჯილიას და ნუკრი ძანთარის, თუშეცა უფლებების ინსტიტუტის, „შტურევიკიკიკი“ გარამოცვაში. გიგი მურულუნი-ზა არაფერს ვიტყვი. უფრო სწორად, ჯერჯერობით არაფერს ამ, უკეთეს შემთხვევაში, როგორც რუსები იტყვიან – „И нашим и вашим“ სკოლის დირექტორმა.

რა თქმა უნდა, გლახობასაც ეხერხებოდა თოვ-იარაღი, მგზარა ე. წ. ქუდაკაცის განევივა მსოფლიო დიდი ომების, შემოსევების დროს ხდებოდა, ხოლო მცირე ბრძოლები, რაც ყოველდღე თუ არა, ყოველთვე მიინც ხდებოდა, როგორც წესი, მცირე თავადობა და აზნაურთა, პროფაციონალი მომარების საქმი იყო.

ეს მერე გახდნა ე. წ. შემოღ-გომის აზნაურები, რომესაც საქართველო რუსეთის იმპერიის ნაწილი გახდა და ხანგრძლივი მშვიდობიანობის გამო უფუნქციოდ დარჩენილი აზნაურები გადატაკდნენ და უთავ-შამო შეიფხ მიჰყვან ხელი, მგზარა ამის გამო ქართული სუფარის ფენომენის უარყოფა და განმეიქება იქნება?

თანაც ვისგან: გიგი თევზაძის, ნოდარ ლაღარისა, ზაზა გურჭულაძის და მათა მათა-განე?!

შემიტყვებია ის ქართველი, ვისაც თვეში ერთხელ მიინც არ წამოუყვლის ქართული მამაპაპური ქეიფის, ყანწების ტრიალის სურვილი და, დე ჩამთვალონ ამისთვის სოროსელმა მანქურთებმა ჩამორჩენილ, წარსულის მანე გადმონაშთებისგან ჯერაც ვერგათავისუფლებულ გოიმაღ!

აი, ასეთი „ტრადიციული არაფრის კეთების“ სიყვარული მირჩვენია ჩვენი შვილებისთვის,

მე განანყვინებულ და აქედან გაქცეულ ვინეა გიგი გარამის? გინაროდენ, საქართველოში აქამდე თუ მსოფლიო დონის გაქცეულები უფალანდობით ვამაყოფით, ახლა დრომეჭმული ქართული ტრადიციის წარსულს ჩავაბარეთ და ჩემიონი ვეღარასტაგით ვინამაყოფ!

ჰო, გიგი თევზაძის, ლევან რამიშვილის, დავით პიჭაძის განათლების რეფორმით ტინდებუნაღებული და ნაცვების პატრიოტთა განაქვეყნებ გარყვნილი ახალგაზრდები გალაღობათ რუსთაველზე საპროტესტო აქციას მოხეყვან ლოზუნებით „დაგვიბრუნეთ ჩვენი ვეღარასტი ჩემიონი!“ და მათეგის (ქუჩური შარგონით – ვეღარასტიკი პრიახი მერე ვნახეთ რუსთაველზე, რომესაც ის გარამია ჩამოვა!

ჰო, კიდევ ერთი „დრომეჭმული ტრადიციის“ შეგვიცვალეს – წინასახალღლოდ ჯერ სან-ტა! სან-ტა! აყვირეს ჩვენს პატარებს ლუსტრებით გაჩახახახებულ რუსთაველზე მიშამ და დუტამ და პირდაპირ ლაბლანდიიდან ჩამოათესლეს სანტა კლაუსი. დიახ, ჩამოათესლეს, რადგან ჩვენი ქართველი თოვლის პაპა არავის გახსენებია! – აბა, რა დროს გოიგი თოვლის პაპა და მისი ჩურჩხელებია, სანტას სნიკერები არ სჯობს?

დავით მხიქიძე

◎ ვაი მთავრობისგან

რომელიც „ააშენა“ სიმღერით სოფელი ცნობილია „ტროიკამ“, ყველაზე კარგად ვიცით. მათგან განსხვავებით ჩვენს ხელისუფლებას ახალი მეთოდი აქვს – ციფრებით მანიპულირება, თანაც იმგვარად, რომ მის მიერ მოხმობილი ლამის ნებისმიერი ციფრობრივი მონაცემი ბევრად აღემატებოდა რეალურს და ლამის სამოთხეში ცხოვრების ილუზიას გვიქმნის (ნაკი თავად მართლაც სამოთხის დარი ცხოვრება გაინადგეს, იქნებ გულწრფელადაც სჯერათ, რომ მთელი საქართველოც მათსავე ბაირობობაშია?).

კონკრეტული ფაქტები გნებავთ? რამდენიც გსურთ:

გაგალითად, მისი მტკიცებით 2009 წლის პირველი ნახევარის მთლიანი შიდა პროდუქტი, 2003 წელთან შედარებით, 300 პროცენტზე მეტად გაიზარდა, არადა, რეალური ზრდა მხოლოდ 45,7 პროცენტია, აზერბაიჯანში – 159,5, სომხეთში – 73,3;

თავის წარმოდგენის მიხედვით ხელისუფლებამ ღარიბი შინაგარეშით რიცხვი 1,7-ჯერ, ღარიბთა რაოდენობა ერთი მესამედით, ხოლო უმუშევართა რაოდენობა 140 ათასი კაცით შეამცირა, მაგრამ რეალურად აქტიური მოსახლეობის დონა 13,3 პროცენტზე მეტად დაიწვანა, ფასების ზრდის მონაცემები კი – 5,5 პროცენტზე მეტი.

სინამდვილეში კი ეს მაჩვენებელი 2-3-ჯერ უფრო მაღალია.

ძველანაში რა ეკონომიკის ახვავებაზე შეიძლება ლაპარაკი, როდესაც იმპორტი 4,5-ჯერ აჭარბებს ექსპორტს, 2003 წელთან შედარებით 4,6-ჯერ არის გაზარდილი, და საბარეო ვაჭრობის უარყოფითი გალანსი 4 მილიარდ დოლარზე მეტია, ხოლო სახელმწიფო ბიუჯეტის გაუშვრება („სხვა ხარჯები“-ს – 1,5 მილიარდ დოლარზე მეტია და 2003 წელთან შედარებით 1,1 მილიარდით ზარით, ანუ 347,8 პროცენტით არის გაზარდილი?)

ან რა სოციალური პირობების გაუმჯობესებაზეა ლაპარაკი, როდესაც 1,5 მილიონი ადამიანი სიღატაკის ზღვარს მიღებს ცხოვრობს, სიღატაკი 900 ათასი სიღატაკის პრობლემაა ერთი მხრით, ხოლო 600 ათასი ამ პრობლემაზე ჩართვის იტყვას? ან როცა 280 ათასი მოქალაქე საცხოვრებელი ზინეაში, მიწის ნაკვეთების, ავტომობილების და სხვა ქონების წართქვეთს ელოდება? როცა მაღალი ხელფასებით უზრუნველყოფილი არიან

მხოლოდ საჯარო მოხელეები: პარლამენტარები, მთავრობის წევრები, სხვაგვარად ადგილისტრატეგიაში, სამართლებრივ-საპროცესო სფეროში, საპროცესო სფეროში და საბანკო სფეროში მუშაობენ, რომელთა ხელფასები 20-ჯერ და უფრო მეტად არის გაზარდილი? როცა მოსახლეობის ახსოვსტური უმრავლესობისთვის ხელფასს დაკარგული აქვს შემოსავლისა და ოჯახის რჩენის ფუნქცია (აღრე ხელფასის წილად შემოსავლის 75 პროცენტით მოდიოდა). საშუალო ხელფასი არ შეესაბამება საბარ-

ნეთსა და საბარეო სფეროში – 65,8-ჯერ მეტი, საზრუნველო, კვლევის, ნიღირუნდოვანი, დიდ ბრიტანეთში, ირლანდიაში, მუშაობაში – 153,6-ჯერ მეტი.

საქართველოში, მიუხედავად მათგან, რომელიც უმრავლესობისთვის ხელფასს დაკარგული აქვს შემოსავლისა და ოჯახის რჩენის ფუნქცია (აღრე ხელფასის წილად შემოსავლის 75 პროცენტით მოდიოდა). საშუალო ხელფასი არ შეესაბამება საბარ-

ნეთსა და საბარეო სფეროში – 65,8-ჯერ მეტი, საზრუნველო, კვლევის, ნიღირუნდოვანი, დიდ ბრიტანეთში, ირლანდიაში, მუშაობაში – 153,6-ჯერ მეტი.

საქართველოში, მიუხედავად მათგან, რომელიც უმრავლესობისთვის ხელფასს დაკარგული აქვს შემოსავლისა და ოჯახის რჩენის ფუნქცია (აღრე ხელფასის წილად შემოსავლის 75 პროცენტით მოდიოდა). საშუალო ხელფასი არ შეესაბამება საბარ-

ნეთსა და საბარეო სფეროში – 65,8-ჯერ მეტი, საზრუნველო, კვლევის, ნიღირუნდოვანი, დიდ ბრიტანეთში, ირლანდიაში, მუშაობაში – 153,6-ჯერ მეტი.

საქართველოში, მიუხედავად მათგან, რომელიც უმრავლესობისთვის ხელფასს დაკარგული აქვს შემოსავლისა და ოჯახის რჩენის ფუნქცია (აღრე ხელფასის წილად შემოსავლის 75 პროცენტით მოდიოდა). საშუალო ხელფასი არ შეესაბამება საბარ-

ნეთსა და საბარეო სფეროში – 65,8-ჯერ მეტი, საზრუნველო, კვლევის, ნიღირუნდოვანი, დიდ ბრიტანეთში, ირლანდიაში, მუშაობაში – 153,6-ჯერ მეტი.

საქართველოში, მიუხედავად მათგან, რომელიც უმრავლესობისთვის ხელფასს დაკარგული აქვს შემოსავლისა და ოჯახის რჩენის ფუნქცია (აღრე ხელფასის წილად შემოსავლის 75 პროცენტით მოდიოდა). საშუალო ხელფასი არ შეესაბამება საბარ-

ნეთსა და საბარეო სფეროში – 65,8-ჯერ მეტი, საზრუნველო, კვლევის, ნიღირუნდოვანი, დიდ ბრიტანეთში, ირლანდიაში, მუშაობაში – 153,6-ჯერ მეტი.

სიფრებით „აშენებელი“ ქვეყანა,

ანუ ხელისუფლების მიერ „კალვა-კალვას“ მუდმივი ძახილის მიუხედავად, რატომ ვერ ვპრძნობთ პირში სიტკბოს?

საგო მინიშნებს, ყოველ 1000 კაცზე დღეისათვის საპროცენტუოში დაძირავებით მუშაობს მხოლოდ 132 კაცი (აშშ-ში – 426, ანუ 3,2-ჯერ მეტი, საშუალო ხელფასი შეადგენს 337 (მეტი გაზარდილი საჯარო მოხელეების მაღალი ხელფასებით და ხელფასის მიღებათა რაოდენობის შემცირებით აშშ-ში – 3198 დოლარს, ანუ 9,5-ჯერ მეტი).

დღეისათვის საპროცენტუოში დაძირავებით მუშაობს მხოლოდ 132 კაცი (აშშ-ში – 426, ანუ 3,2-ჯერ მეტი, საშუალო ხელფასი შეადგენს 337 (მეტი გაზარდილი საჯარო მოხელეების მაღალი ხელფასებით და ხელფასის მიღებათა რაოდენობის შემცირებით აშშ-ში – 3198 დოლარს, ანუ 9,5-ჯერ მეტი).

მის (ისიც შეეძირავებული მხოლოდ 66,7 პროცენტია, ანუ პენსიით არსებობს მხოლოდ 20 დღის განმავლობაში შეიძლება, დანარჩენი 10 დღე კი პენსიონარმა უნდა იმუშაოს. ამახ ემატება ისიც, რომ, 2003 წელთან შედარებით, გუნდობრივი აირის ფასი გაიზარდა 4-ჯერ, ელექტროენერჯის – 1,6-ჯერ, საქალაქო საგზაო ტრანსპორტის – 2-ჯერ, წამლებზე – 30-დან 91 პროცენტზე, ჯოგბერტნაგალზე ფასები გაორმაგდა კიდევ, რაც მიხედვით სააკაშვილმაც კი აღიარა.

ჯანდაცვის დეპარტამენტის პრეზიდენტმა სოფო ლუბანიძემ ტყუილი თქვა, როცა განაცხადა, რომ 18 წლამდე და 60 წელს გადაცილებული ავადმყოფები სა-

დაცვითი დაზარალებული და მას სერიოზული მკურნალობა სჭირდება. მაგრამ იმისათვის, რომ ამან შედეგი გამოიღოს, სატიკერის დაფარვა, მიჩქმალვა, ციფრებით მანიპულირება, ტრანსპირა და ბექი-ბუქი კი არა, მისი აღიარება და სწორი დიაგნოზის დასმაა საჭირო.

აქვს კი საამისო ძალა, ენერჯია და, რაც მთავარია, ნება ამყაინდელ ხელისუფლებას? ძალიან საეჭვოა!

◎ იღვა

ამ ახალ წელს ახალი იდეებით, ქვეყნის მომავლის განაუმჯობესებლად გადასადგმელი ნაბიჯების მრავალფეროვანი სიით ვხვდებით, ჯერ მხოლოდ სიით, რადგან პოლიტიკური ცხოვრების ათვლის წერტილი 2010 წელს, სულ რაღაც ერთი კვირაა დაიწყო, ამიტომ ძნელი სათქმელია, რომელი ინიციატივა თუ პროგრამა მოიტანს შედეგს, რომელს სამომავლოდ გადადგენ ან სულაც დაივიწყებენ. ამის შეფასება უფრო უპრობლემო 2011 წლის მისადგომებთან იქნება.

ვისაც საპროცენტუო სიკეთე უნდა, თარიღებს არ არჩევს იმით, რომ უმნიშვნელოა და მათ სიგოლოურ დატვირთვას არ ანიჭებს. ჩნდება მიზანი და მის მიხედვით იწყება პროექტი. ძნელად მოძებნით საღად მოუზრუნებ ადამიანს, ვინც პატრიარქის ძალაგაბას მოუსმინა შორის ღამის და საშობაო მისილასაც გააცნო, რომ არ იზიარებს მასში გამომთქმულ მოსახერხებებს. ეს არის სწორედ გამოსავალი ძველსთვის, მიზანი, რომლის განხორციელებასაც დიდ წვლილს რგობით მოქალაქეთი შეეძინათ.

სამომავლოდ საზოგადოება კი თავისი ინსტიტუტებით, განვითარების დონით, პოლიტიკური და საზოგადოებრივი აზროვნებით თავის სიმაღლეზე უნდა იდგას, რაც მას საშუალებას მისცემს რეალური ზამთრული მოსახერხებულს აოლიტიკოსებზე, რომლებიც ძველს ვინცა (როგორც ხელისუფლება, ასევე ოპოზიციაც) მათ შორის არიან საზოგადოებისათვის ცნობილი სახეები და მოქალაქეები, მიცნე-

რას უნდა გელოდოთ პროცესული კრებისგან?

ერები, კულტურის სფეროს წარმომადგენლები, რომლებაც მიიღეს გადაწყვეტილება, მოინვირნ წარმომადგენლობითი ეროვნული კრება, რადგან „საპროცენტუოში არსებული წარმომადგენლობითი ორგანოები არ გამოხატავენ ქართველი ხალხის ინტერესებს“ – ნათქვამი მათ მიერვე, რომელიც, როგორც უნდა იქნებოდა, უზრუნველყოფდა მათი ინტერესების დაცვას.

მირაზ ჯიბლაძე, წარმომადგენლობითი ეროვნული კრების მონაწილე საკოორდინაციო საბჭოს წევრი: – ქართული სახელმწიფო დაუცველია. ჩვენმა ხალხმა დემოკრატიული არჩევნების გზით, არაერთხელ სცადა თავისი ნება გამოეხატა, რაც უნდა იქნებოდა. ამიტომ მივგაჩივ, რომ საპროცენტუო მოსახლეობის ნების გამოხატვა შესაძლებელია მხოლოდ წარმომადგენლობითი ეროვნული კრების მოწვევით, რაც იქნება 2006 წლის 12 ივნისის ან იმაზე ახალ ხელის მოწვევა ანუ საპროცენტუო მოწვევას. ინიციატივის ხორცშესხვა – ერთხელ და საშუალოდ მიიღეს ეროვნული თანხმობა. მოქალაქეებთან საპროცენტუო ყველა მო-

სადაც, მათი პარტიული თუ სხვა ორგანიზაციული კუთვნილების მიუხედავად, შეუერთდეს ამ სახალხო მოქმედებას.

წარმომადგენლობითი ეროვნული კრების მოწვევის იდეას უკვე შეუერთდნენ ისეთი ორგანიზაციები, რომლებიც: „საპროცენტუო უსუსტესა ღარაბაზი“, „სახალხო მოქმედება საპროცენტუო გადაწყვეტილების“, „გადაარჩენი სიცოცხლე“, „თავისუფალი აზრის სახლი“, „მოქალაქე“, „მცენიერები – საპროცენტუო აღმშენებლობისათვის“, „სახალხო საპროცენტუო“, „თავისუფლებისა და სფეროს ფონდი“, საპროცენტუო გამომგონებელთა, ნოვატორთა და მკურნალობის ასოციაცია, „ლაზაროსი“. საპროცენტუო საზოგადოებრივი შედეგად: თანხები და მიზნები, რაზე უნდა, ვარდინანდ ლორთქიფანიძე, ადა მარგანი, სოსო ჯაჭვიანი და სხვები. მათ უკვე შეეშვათ დეკლარაცია, სადაც განსაზღვრულია საშობაო პროგრამა და მთავარი პრიორიტეტები. მთავარი როლი კი სამომავლოდ საზოგადოებას ეპისება.

დეკლარაციაში კითხულობთ: „ჩვენი ძველნი დამოუკიდებელი პარტიების 17 წელზე არ მოგ-

ვცა სასურველი შედეგი. ვხედავთ, რომ საპროცენტუო კატასტროფულად ავინანებს გახლს სხვაგვარი სახელმწიფო საბარეო პოლიტიკაში გაშვებით, ან წინასწომარ მდგომარეობაში ვართ, საშინაოში – გაშვებით ხელისუფლების გადაცემის ცდაში, რისი პრაქტიკული და მოუპოვებლობის ალტერნატივა მათაზე შევძენით. ერთი მხრივ, მერი, რომელიც ყველა ცივილიზებულ სახელმწიფოში ერთდროულად ვერაინა, ვერაინი ვერაინა, რისი პრაქტიკული და მოუპოვებლობის ალტერნატივა მათაზე შევძენით. ერთი მხრივ, მერი, რომელიც ყველა ცივილიზებულ სახელმწიფოში ერთდროულად ვერაინა, ვერაინი ვერაინა, რისი პრაქტიკული და მოუპოვებლობის ალტერნატივა მათაზე შევძენით.

წარმომადგენლობითი ეროვნული კრების მოწვევა მიიჩნევა, რომ ძველანაში უნდა დანიერგოს პრინციპი: ქვეყანას მართავს ხელისუფლება – ხელისუფლებას მართავს საზოგადოება – საზოგადოებას წარმართავს ინტელექტი და ზნეობა. ვისაც სურს შეუერთდეს კრებას, მათთვის კარი ღიაა და დეკლარაციაზე ხელმოწერების გრძელდება. კრების მოწვევის ინიციატივების განცხადებით, ისინი გაწინააღმდეგობას ხატობ, რომელსაც თანამდროვე ქართულ სახელმწიფოში გამოთქმული პრინციპის საპროცენტუო არ ღიანობა.

© ივანე შანიასიძის წინამორბედი

მას ყველა ვერ წინასწარმეტყველებს... უწოდებდა, შეძლებს კი ეს სახელი „ცრუ-წინასწარმეტყველი“ შეუცვალავს. ვერ სჯეროდათ და მხარში დაუდგნენ, ბოლოს კი, როგორც კი ეს ძალიან ხშირად ხდება, მომხრეები გადაუდგნენ, ისტორიამ კი, ამ „ცრუ ქალბატონმა“, ვინ იცის, რა არ დასწამა. თუმცა ცნობები შეიხ მანსურის შესახებ თავიდანვე ერთმანეთის საწინააღმდეგო და ბუნდობლივად იყო, ერთი რამ უდავოა — იმ არეულ დროში, როცა რუსეთი ჩრდილოეთ კავკასიაში ფეხს იკიდებდა, ამ გასაოცარმა ადამიანმა დიდი

ყურადღება მიიპყრო და „შორეულ“ ევროპაშიც კი გაითქვა სახელი. მაინც ვინ იყო ეს პიროვნება, რომლის შესახებაც აბდენა, ხშირად ურთიერთგამომრიცხავი ცნობები მოგვებოდა, სადაც დაუჯერებელი და დასაჯერებელი ისევე არეულია, რომ თვით გამოიხიცილი ისტორიკოსებიც კი საკონტრადიქტო ვარაუდებთან? ზოგი ცნობით, ეს იყო თრეზურული თათარი, რომელიც, სანამ პოლიტიკური ამბიციები გაუჩნდებოდა, ახალგაზრდობისას ბუხარაში, მაჰმადიანური კულტურის ამ უდიდეს ცენტრში, სწავლობდა.

ერთ-ერთ დასაყრდენზე — ყიზლარზე შეტევას ისახავდა. ყიზლარი (პირველად იხსენიება 1609 წელს) ამ დროისათვის ჩრდილო კავკასიაში რუსეთის უმთავრესი ადმინისტრაციული ცენტრი იყო და კავკასიის ხალხებთან დამაკავშირებლის როლსაც ასრულებდა. ვახტანგ VI-ის რუსეთში გადასვლის შემდეგ აქ ქართველებიც ცხოვრობდნენ, რომელთა რაოდენობაც სისტემატურად იზრდებოდა სამომლოლოდან გადახვეწილთა ხარჯზე. სწორედ ყიზლარში დაიბადა პეტრე მაგრატიონი. აქ მსახურობდნენ მისი პაპა და მამაც. შეიხ მანსურმა ჯერ ყარაგის ციხე-სიმაგრეს შეუტია, რომელიც ყიზლარიდან ხუთი ვერსის მანძილზე მდებარეობდა. აქ მისმა ლაშქარმა მორიგე წარმატებას მიაღწია. ციხე-სიმაგრე დიდად დააზიანეს, იარაღის მარაგი ხელთ იგდეს, საწყობებიც ააფეთქეს. ამან კავკასიელები დიდად აღაფრთოვანა. მან

1395 წელს თემურ ლენგმა ოქროს ურდოს ყაენი თოხთამიში დაამარცხა. შეიხ მანსურმა წააგო ეს მრძოლა, რასაც მისთვის მძიმე შედეგები მოჰყვა. ყუმუხები ლაშქარს გამოეყენნენ და აღმოსავლეთ სტეპებს მიაშურეს, ჩვენებსა და დაღესტნელებს მორის უთანხმოება წარმოიშვა, რაც შეიარაღებულ შეტაკებაში გადაიზარდა („დაპყავი და იბატონე“). ყაზარღოელები სად უნდა წასულიყვნენ, თათართუმი ხომ მათი სამომლო იყო, მაგრამ მანსურს აღარ ერთგულებდნენ. მანსური ერთხანს იძულებული გახდა დაეტოვებინა თავისი მშობლიური აული ალდი და სხვაგან გადასახლებულიყო, სოფელ შალიში, სადაც მისი ცოლისძმა ცხოვრობდა. რა თქმა უნდა, ეს სულაც არ ნიშნავდა, რომ იგი მრძოლაზე ხელის აღებას აპირებდა, მცირე შესვენების შემდეგ ისევ გააქტიურდა. სოფელ-სოფელ

ცნობილი რუსი ისტორიკოსი, აკადემიკოსი (და, ამავე დროს, გენერალ-ლეიტენანტი) დემოტოვინი, რომელსაც მეტად საინტერესო (და ცხადია, ამასთან ერთად, ტენდენციური) წიგნები აქვს კავკასიური თემებისა და რუსეთთან საქართველოს შეერთების შესახებ, ამ ნახევრად ფანტასტიკურ ვერსიას უარყოფს. დემოტოვინის აზრით, მომავალი შეიხ მანსური დიდი სწავლული კი არ იყო, არამედ ერთი ჩვეულებრივი (რა თქმა უნდა, დასაწყისში!) ჩეჩენი, სახელად უჩერმანი, აულ ალდიდან.

მომხრეები ატყობდნენ, რომ ადრე დაცოლვილებული უჩერმანი აშკარად შეიცვალა. იგი უკვე აღარ მიჰყვებოდა თავის ამხანაგებს სტანიცევისაკენ, ხელი აიღო ძარცვაზე. ხშირად ჩამოტყდებოდა ხოლმე კლდის პირას და ფიქრებს მიეცემოდა. ისეთი ცხოვრება, როგორცაა მისი თანასოფლელები ცხოვრობდნენ ახალგაზრდა კაცის აზრით, ღვთის ნების უკვე ეწინააღმდეგებოდა. მორატებს რომ სჩადიოდნენ, მალე სათანადო რისხვასაც დაიმსახურებდნენ. რა იხსნიდა ამ ურწმუნოებსა და უკეთურებს? მხოლოდ ღვთის რწმენა, წმინდა კანონების დაცვა და ერთგულება. მაგრამ ამას ხომ გარკვეული მიწოდებაც სჭირდებოდა. და აი უჩერმანმა გადადგა ეს ნაბიჯი, თავის მეგობრებთან ქადაგება დაიწყო. ზოგი მას ღვთის ცეცხლსაც კი ამჩნევდა, მაგრამ თავდაპირველად მომხრეთა რიცხვი ისე მცირე იყო, რომ უჩერმანს რაღაც განსაკუთრებული მოფიქრებაც კი დასჭირდა.

ღვთის შორეული აულებიდანაც კი მოდიოდნენ. რა ალღევდათ ამ მონათესავე ხალხებს? რუსეთის მზარდი აგრესია, მათ მიერ ახალ-ახალი ადგილების დაკავება და სიმაგრეების აგება, „კავკასიის ხანის“ შექმნა და სამხედრო ადმინისტრაციის დაწესება. სულ მალე მანსურს უკვე უამრავი მომხრე ჰყავდა. იმასაც კი ამბობდნენ, რომ საჭიროების შემთხვევა-

შეიხ მანსურის დაუჯერებელი თავბადასავალი

კავკასიის ბრძოლის ისტორიიდან

ში მის მხარეზე 25 ათასი მეომარი გამოვიდოდა. ამასთან მანსური ამტკიცებდა, რომ მათ აუცილებლად დაეხმარებოდა ერთმორწმუნე თურქეთი.

კავკასიელ ხალხთა მრძოლა რუსების წინააღმდეგ ადრეც დროგამოშვებით საკმაოდ ფართო ხასიათს იღებდა, მაგრამ მეფის მრავალრიცხოვანი ჯარები ახერხებდნენ აჯანყებულების დამარცხებას. რეგულარულ ჯარებს ხომ ყუბანის კაზაკებიც ეხმარებოდნენ.

დადიოდა, რაზმავდა თანამემამულეებს დამპყრობლების წინააღმდეგ. მას მეფის ხელახლა მიემხრო, რაზმებში ჩაეწერა, გლეხები ფულსაც კი იხდიდნენ და მეომრებს სურსათით ამარაგებდნენ. რაც შეეხება მემამულეებს, მათმა ძირითადმა ნაწილმა რუსებს ერთგულება გამოუცხადა, რადგან მოძრაობა აშკარად ანტიფეოდალურ ხასიათს ატარებდა.

1782 წლის ოქტომბერში ეკატერინე II-ემ კავკასიის კორპუსის სარდლად დანიშნა ფავორიტ გრიგორი პოტიომკინის მიძაპვილი, გენერალ-პორუჩიკი პავლე პოტიომკინი.

პოტიომკინის ძალიან აფიქრებდა შეიხ მანსურის მზარდი პოპულარობა. მას ხომ უკვე მეფის ყაზარღოელი და ლევიც ემხრობოდა. სანამ გვიან არ იყო, საჭირო იყო მანსურისათვის მოლოდინი. შეიხის წინააღმდეგ გაიგზავნა პოლკოვნიკი იური პიერეი ძლიერი რაზმით. მას მანსური აშკარად ვერ გაუძლებდა, ამიტომ დროულად გაარდა თავი და დატოვა აული ალდი. აქ კი პოლკოვნიკი პიერეი, თვით რუსი ისტორიკოსების აზრით, უგურულად მოიქცა — მან აული მოლიანად გადაწვა, რითაც ჩეჩენები გააბოროტა. უკან დამრუნებისას რუსულ რაზმს უღრან ტყეში უნდა გაეყარა. ეს ვარაუდობა მანსურმა პირდაპირ დიდებულად გამოიყენა.

პავლე პოტიომკინი ძლიერ შეამოთხა მანსურის ახალმა „გამოცოცხლებამ“. მან გადაწყვიტა, თურქებთან მოახლოებული ომის გამო, რადაც არ უნდა დატოვოდა, მთლიანად აული „მოციქული მგლისთვის“, როგორც შეიხს კაზაკები ეძახდნენ. ახალი დიდი მრძოლა 1785 წლის 30 ოქტომბერს მოხდოდა დაიწყო. ხუთსაათიანი შეუპოვარი დაპირისპირება ცვალებადი წარმატებით მიმდინარეობდა და მხოლოდ სიზნელის გამო შეწყვეტა. გამარჯვებას ვერც ერთმა მხარემ ვერ მიაღწია, როგორც რუსებმა, ისე მთიულეებმა შეინარჩუნეს პოზიციები. მცირე ხნის შემდეგ მანსურმა საჭიროდ ჩათვალა, უკან დაეხია. მთიულეებს, ცხადია, უჭირდათ რეგულარული ჯარების წინააღმდეგ მრძოლა, მაგრამ, როგორც ყოველთვის, დიდი ენთუზიაზმით მოქმედებდნენ. აქ, რა თქმა უნდა, დიდ როლს რელიგიური ფანატიზმიც ასრულებდა. მანსურმა კვლავ მოუყარა თავი ჩეჩენებს, ყაზარღოელებს, ლევიცს, ყუმუხებს. აქ უნდა აღინიშნოს ყუმუხების განსაკუთრებული როლი. ჯერ ერთი, ისინი სხვებთან შედარებით საკმაოდ მრავალრიცხოვანი იყვნენ. გარდა ამისა, ჰქონდათ ერთი თავისებური იარაღი — მასობრივი ფარები, რის გამოც ტყვიები ნაკლებად ამიანებდნენ. სხვა მთიულეებს ასეთი შეიარაღება არ ჰქონდათ, ამასთან ნაკლებად ორგანიზებულნი იყვნენ.

შეიხ მანსური ალაპის ნებას თავის მიმდევრებს ყოველთვის შეატყობინებდა. მას ხომ მნება ემართებოდა, ექსტაზის მდგომარეობაში ვარდებოდა, რომლის დროსაც ღმერთის ნებას იტყოდა, ზუსტად ისევე, როგორც წინასწარმეტყველი მუჰამედი ებოლფისის შეტევას. შეიხ მანსურმა სულ მალე გაითქვა სახელი. მისი მოძღვრების მოსახლენი და ანაბრთი ჩეჩენებში, არამედ ყაზარღოსა და დადიანებშიც მოხდებოდა. მანსურის მოწინააღმდეგეებიც კი მისი მოძღვრების მიმდევრები ხდებოდნენ. მანსურის მოწინააღმდეგეებიც კი მისი მოძღვრების მიმდევრები ხდებოდნენ. მანსურის მოწინააღმდეგეებიც კი მისი მოძღვრების მიმდევრები ხდებოდნენ.

1785 წლის 21 აგვისტოს მანსურმა ყიზლარს 10 ათასი მეომრით შეუტია. მის წინააღმდეგ გამოდიოდა ტომის პოლიტიკოსი, რომელსაც მრავალრიცხოვანი კაზაკებიც ეხმარებოდნენ. გასაგებია, რომ რუსების უპირატესობას ანტილენია განსაზღვრავდა, რომელსაც მოიერიშები მეფის ვერაფერს დაუპირისპირებდნენ. ხუთჯერ შეუტია მანსურმა ყიზლარს, ხუთჯერვე ძლიერი საარტილერიო ცეცხლი გაუხსნეს და უკან დაახევინეს. მარცხმა მეფის იმედი დააკარგინა და ლაშქრის დატოვება დაიწყეს.

შეიხმა თავისი რაზმებით ყუბანი გადალახა და იქაური მთიულეებიც მიიმხრო. ახლა მას თურქები, თავიანთი ზღვისპირის სიმაგრეებიდან უკვე რეალურად ეხმარებოდნენ... განსაკუთრებით აქტიურობდნენ ჩეჩენები.

იყენა ტყეში რუსულ ჯარს, რომელიც მტრის თავდასხმას სულაც არ ელოდა, რა სამრძოლო წესრიგი უნდა დაცულიყო! მანსურის მეომრები მას ანაზღაურებდა დაეხსნენ თავს. ერთ-ერთი პირველი მოკლეს ექსპედიციის ხელმძღვანელი პოლკოვნიკი პიერეი, მიიმედ დაიჭრა მთიური კომანდოსი. ორი ზარბაზნი ჩეჩენებს დარჩათ. საინტერესოა, რომ მრძოლაში მონაწილეობდა ახალგაზრდა ოფიცერი პეტრე მაგრატიონი, რომელიც ჩეჩენების ტყეში კინაღამ შეიწირა. მანსური მორიგ მიზნად რუსეთის

მიბაძა, რომლებიც მეგობრებს ეს-ხმოდნენ თავს, ხარებს, ცხვრებსა და ცხენებს სტაცებდნენ. რუსული სტანიცებისა (რომელთა რიცხვი ჩეჩენეთის ახლოს სისტემატურად იზრდებოდა) და სასაზღვრო პოსტების მცველებთან მუდმივად უბედობლა შეხლა-შემოხლა. შეტაკება მეფის იყო, ალაფი — ნაკლები, ისე რომ, ჩეჩენთაგან მაინცდამაინც დიდად არავინ გამდიდრებულა. მეგობრები ატყობდნენ, რომ ადრე დაცოლვილებული უჩერმანი აშკარად შეიცვალა. იგი უკვე აღარ მიჰყვებოდა თავის ამხანაგებს სტანიცევისაკენ, ხელი აიღო ძარცვაზე. ხშირად ჩამოტყდებოდა ხოლმე კლდის პირას და ფიქრებს მიეცემოდა. ისეთი ცხოვრება, როგორცაა მისი თანასოფლელები ცხოვრობდნენ ახალგაზრდა კაცის აზრით, ღვთის ნების უკვე ეწინააღმდეგებოდა. მორატებს რომ სჩადიოდნენ, მალე სათანადო რისხვასაც დაიმსახურებდნენ. რა იხსნიდა ამ ურწმუნოებსა და უკეთურებს? მხოლოდ ღვთის რწმენა, წმინდა კანონების დაცვა და ერთგულება. მაგრამ ამას ხომ გარკვეული მიწოდებაც სჭირდებოდა. და აი უჩერმანმა გადადგა ეს ნაბიჯი, თავის მეგობრებთან ქადაგება დაიწყო. ზოგი მას ღვთის ცეცხლსაც კი ამჩნევდა, მაგრამ თავდაპირველად მომხრეთა რიცხვი ისე მცირე იყო, რომ უჩერმანს რაღაც განსაკუთრებული მოფიქრებაც კი დასჭირდა.

მაინც რა მოიფიქრა ისეთი? მან გადაწყვიტა თავისი მშობლიური აულის ალდის მცხოვრებლების წინაშე წარმდგარიყო, როგორც წინასწარმეტყველი მუჰამედის რჩეული, რომელიც მათ ცოდვის ჩამორეცხვდა, სწორ გზაზე დააყენებდა. უჩერმანი ყველას უყვებოდა, რომ სიზმრისას გამოეცხადა ორი, თეთრი ცხენზე ამხედრებული კაცი: „მოგვისშინი, არ შეგეშინდეს! ჩვენ წინასწარმეტყველმა მუჰამედმა გამოგვგზავნა, მზდანა, გითხრათ, რომ თქვენი ხალხის ცოდვის გზას გაჰყვას, აცდა ღმერთის მიერ მითითებულ გზას. სწორედ შენ დაგავალა წინასწარმეტყველმა, დაარვიო უგურენები, დროა ჭეშმარიტ გზას დაუბრუნდნენ!“ განთიადისას მხედრები გაქრნენ. ახლა უკვე აულში მუჰამედის რჩეული მანსური დატოვებს, რომლის სიზმარმა თანასოფლელებზე წარუშლელი შთაბეჭდილება მოახდინა.

შეიხ მანსური ალაპის ნებას თავის მიმდევრებს ყოველთვის შეატყობინებდა. მას ხომ მნება ემართებოდა, ექსტაზის მდგომარეობაში ვარდებოდა, რომლის დროსაც ღმერთის ნებას იტყოდა, ზუსტად ისევე, როგორც წინასწარმეტყველი მუჰამედი ებოლფისის შეტევას. შეიხ მანსურმა სულ მალე გაითქვა სახელი. მისი მოძღვრების მოსახლენი და ანაბრთი ჩეჩენებში, არამედ ყაზარღოსა და დადიანებშიც მოხდებოდა. მანსურის მოწინააღმდეგეებიც კი მისი მოძღვრების მიმდევრები ხდებოდნენ. მანსურის მოწინააღმდეგეებიც კი მისი მოძღვრების მიმდევრები ხდებოდნენ.

ყოფილი კათოლიკეს, ახლა კი ფანატიკოსი მაჰმადიანის მიზანი გამხდარა მაჰმადიანური სამყაროს გარდაქმნა — გადახალისების შემდეგ... პაპის ძალაუფლების დამხობა რომში!! ეს უკვე ის თვალსაზრისი გახლავთ, რომელსაც იზიარებდა კავკასიური ომების ცნობილი სპეციალისტი, სამხედრო ისტორიკოსი, გენერალ-მაიორი პოტი, სხვა შემთხვევაში, თითქოსდა ობიექტური მეთვალყურე.

სხვადასხვა ფანტასტიკურ ვერსიებსაც რომ თავი დაუანებოთ, უჩერმანის, ანუ მომავალი შეიხ მანსურის ცხოვრება, თუ გნებავთ, ნამდვილ სათავედასავე რომანს ჰგავს, რომელიც, როგორც ეს ხშირად ხდება, სრულიად უმრავლო, ჩვეულებრივი ამბებით დაიწყო. იგი უდაბნოებს ოჯახში დაიბადა. მამას იმის საშუალებაც არ ჰქონდა, რომ ვაჟისთვის წერაკობა ესწავლებინა. დიახ, ამ მხრივ მამა ვერაფრით დაეხმარა, ისე კი პატარა ბიჭი ცოცხალი გონებით შე-სანიშნავი მესხიერებითა და დიდი მებისყოფით გამოირჩეოდა. მისი თანასოფლელები გაოცებით ადევნებდნენ თვალს, თუ როგორ შეუპოვრობით, ამასთან საოცრად იოლად იმეპირებდა უჩერმანი გრძელ და მოსაწყენ ლოცვებს.

ყმაწვილს მამა ძალიან ადრე გარდაეცვალა და ოჯახის რჩენაზე თვითონ უნდა ეფიქრა. შეიდი წლისამ მწყემსობა დაიწყო, სხვების ცხვრის ფარას კი სდარაჯობდა, მაგრამ არასოდეს ჩიოდა, გაჭირვებას იოლად იტანდა. ამიტომ თანასოფლელებს

1786 წლის გაზაფხულზე ისინი მანსურის ხელმძღვანელობით თავს დაესხნენ მოზდოვის გამაგრებულ ხაზს, გადაწვეს სოფელი ნოვოსილცევო და კინალამ გაანადგურეს კარგად გამაგრებული ალექსანდროვსკი. ეს შემოტევა პოლკოვნიკმა მუფელომა ძლიერ მოიგერია და ჩერქეზებს ყუბანს გადაღმა დაახვედრა.

შემოდგომა რომ დადგა, ჩერქეზები ახალ შეტევაზე გადავიდნენ, არაერთი სტანიცა გადაწვეს, ბევრი ტყვე და საქონელი წაასხეს. ისინი როსტოვსაკი ემუქრებოდნენ, ჩერკასკსაკი მიუახლოვდნენ, დონის კაზაკების შტამ-მინას. ჩერქეზების ორიათასიანმა ლაშქარმა, რომელიც თურქებმა ბარბაზნებით შეაიარაღეს, სძლია დონის კაზაკების სამ პოლკს, რომლებმაც დიდი დანაკლისი განიცადეს და გაიფანტნენ. ასორმოდამათმდე კაზაკი „მოლდირევის რედუტთან“ ბრძოლაში დაეცა, მოკლეს მათი პოლკოვნიკი გრეკოვიც. როგორც ამბობდნენ, ეს ერთი წლის წინათ თათართვის ბრძოლის წაგებისათვის თავისებური შურისძიება იყო.

1787 წლის ივლისში რუსებმა გადაწყვიტეს, მანსურისათვის საბოლოო დარტყმა მიეყენებინათ. თავი მოეყარეს დონის კაზაკების ლაშქარს, რომელსაც სათავეში ედგა ატამანი ალექსეი ილოვასკი. რეგულარული ჯარი ყუბანის გაღმა, მდინარეების ზელენჩუკისა და ლაბის შესართავთან განლაგდა. მას ხელმძღვანელობდნენ გენერლები რატივი (რატივილი), ელაგინი და პოლკოვნიკი რეზინდენი. ივლისშივე მთიელების ბანაკში, მდ. ურუპისა და ლაბის შორის, ეწეოდა თვით მანსური. მთიელების ჩართვაში ისეთი დიდი იყო, რომ პოტიომკინი შემოფოტებით ატყობინებდა მთავრობას: „ყველანი მანსურის ერთგულემაზე ფიცს სდებენ“.

1787 წლის აგვისტოში დაიწყო რუსეთ-თურქეთის მორიგი ომი. ყუბანის კარგად გამაგრებული ბანაკი ნაწილი განლაგდა. რუსების სარდლობამ არ დააცადა მეტოქეს, სანამ იგი საბოლოოდ მოეზადებოდა, ყუბანი გადალახა და მოწინააღმდეგის უშუალო სიხლოვეს აღმოჩნდა. პოტიომკინის გადაწყვეტილებით, იმ სამი მენაერთიდან, ბრძოლაში რომ ჩაერთვნენ, ჯერ პოლკოვნიკი რეზინდენის ნაწილს უნდა ემოქმედა.

როცა საბინელი ცეცხლი გაიხსნა, მთიელები იძულებულნი გახდნენ, მიეტოვებინათ გამაგრებული ბანაკი და უკან დაეხიათ. რეზინდენი გამოვიდა მანსურის ძალებს. 11 სექტემბერს ბრძოლა ჩილხოვ-კოშასთან გაიმართა. დასაწყისში უპირატესობა მანსურის მხარეს იყო, რომელმაც უკუაგდო წინ გაჭრული როსტოვის ცხენოსან კარაბინერთა პოლკი. მალე კარაბინერებს ასტრახანის პოლკის დრაგუნები წამოეხმარნენ. მთიელებს კვლავ უკანდახვევა მოუხდათ, რადგან რუსების არტილერიამ დიდი ზიანი მიაცენათ. თუმცა ბრძოლის ბედი ჯერჯერობით კვლავ შენდევნილი იყო. ჩერქეზები საბრძოლო სიძლიერებით ამხნვევდნენ ერთმანეთს, დარტყმას დარტყმით უპასუხებდნენ, რათა მათი წინააღმდეგობა დაეძლიათ და სასწრაფოვით გამოეყვითათ. იოლვაისკის კაზაკებმა გადალახეს მდინარე ლაბი და ნაცარტუტა აქციეს ჩერქეზების აულები. ოდესღაც მდიდარი და აყვავებული სოფლებიდან აღარაფერი დარჩა. ამის შემდეგ მანსურის ლაშქრის ნაწილი გაიფანტა. შორიდან მოსულმა ბრძოლის ველის მიატოვებს და თავიანთ ადგილსამყოფელს მიაშურეს, სანამ რუსები მათაც მიაკითხავდნენ.

რასან ბრძოლა ჯერ კიდევ გრძელდებოდა, რუსებმა გადაწყვიტეს აემოქმედებინათ ის სათადარიგოდ განწყობილი ნაწილიც, რომელსაც გენერალ-მაიორი რატივი ხელმძღვანე-

ლობდა, ვახტანგ VI-ის დროს სამომლოდან გადახვეწილი ქართველების ჩამომავალი. მანსურის ძალები უკვე ელეოდა, მაგრამ უკანასკნელ გამბრძოლებამე მინც უარი არ უთქვამს. 22 სექტემბერს იგი უკვე საბოლოოდ დამარცხდა, რამდენიმე ათეული მეომრით ჯერ მთებს შეეფარა, შემდეგ კი თურქების ერთ-ერთ

დასაყრდენ ანაპას. მთელი ამ ბრძოლის დროს თურქებს შეიხ მანსურისათვის რეალური დახმარება არ გაუწევიათ. ამიერიდან შეიხ რუსებისათვის რეალურ საფრთხეს უკვე აღარ წარმოადგენდა.

სექტემბრის მიწურულში პოტიომკინმა დატოვა კავკასია. მისი შემცველი გენერალ-ანფიმი პეტრე ტეველი-პროვოვიჩი 10 ათასი ჯარისკაცით დაერია სოფლებს. და სულ რამდენიმე დღის განმავლობაში მთლიანად ამოწყვიტა მოსახლეობა მდ. ლაბისა და კავკასიის მთებს შორის. რუსებმა იმდენი მოახერხეს, რომ ერთმანეთს გადაჰვიდეს გუბინდელი მოკავშირეები, ყაზარდოელები და ჩერქეზები. სწორედ ყაზარდოელებმა „გამოიღეს ხელი“ მათი მეზობლების – ჩერქეზების დიდი რაოდენობით განადგურებაში. არაერთი მათგანი რუსეთის არმიის ოფიცერიც კი გახდა. ეს „დამეგობრება“ ძალიან ხანმოკლე გამოდგა. ყაზარდოელებს იმედოვნებდა, რომ რუსები დაუმზუნებდნენ იმ მიწებს, რომლებიც მათ ციხე-სიმაგრეების ასაგებად სჭირდებოდათ. რა თქმა უნდა, უარი მიიღეს და ყაზარდოელებმა ისევ აიხრეეს გული რუსებზე. მხარის ოხრებში აქტიური მონაწილეობა დონის კაზაკებმაც მიიღეს.

რუსებმა გადაწყვიტეს სტრატეგიულად მეტად მნიშვნელოვანი ანაპის აღება. ტამანის ნახევარკუნძულზე მდებარე, ყუბანის შესართავთან 32 კილომეტრით დაშორებული ანაპა თურქეთის დასაყრდენი იყო, დიდ როლს ასრულებდა მთელ ჩრდილოეთ კავკასიაში თურქეთის გავლენის გავრცელებაში. იგი ფრანგი ინჟინერების დახმარებით ძლიერ ციხე-სიმაგრედ იქცა. მას 1788 წლის შემოდგომაზე გენერალმა ტეველიმ შეუტია, მაგრამ ჩათვალა, რომ არასაკმარისი ძალები ჰყავდა და უკან დაიხია. ის, რაც ტეველიმ ვერ გააკეთა, ახლა მიზნად გენერალმა ბიბიკოვმა დაისახა. მას 8 ათასი ჯარისკაცი ჰყავდა, მაგრამ სანამ ანაპამდე მიაღწევდა, ჩერქეზები გაუთავებლად ესხმოდნენ თავს. ეს ექსპედიცია სრული მარცხით დასრულდა.

რუსების მარცხს ფართო რეზონანსი ჰქონდა. თურქებმა გადაწყვიტეს, ესარგებლათ მოწინააღმდეგეთა დემორალიზაციით და ზღვით უზარმაზარი არმია გამოაგზავნეს – მთაწვამას 40 ათასიდან 50 ათასამდე მეომარი ჰყავდა. ამჯერად უკვე თურქები ვერაფერს გახდნენ. ჯერ ერთი, საზღვაო ბრძოლაში აღმირალმა უმაკოვმა მოსპო თურქების ფლოტი. მე-

ორე და მნიშვნელოვანი ის იყო, რომ ჩრდილო კავკასიელები მაინცდამაინც არ გამოეხმარნენ მთაწვამის მოწოდებებს. გადაწყვეტილი ბრძოლაში, დიდი რიცხობრივი უპირატესობის მიუხედავად, თურქები უნათოდ მოქმედებდნენ, შედრუნენ და თავზარი დაეცათ. ისე, რომ ამჯერად თურქების ექსპედიცია ჩრდილოეთ კავ-

კასიაში სრული ფიასკოთი დასრულდა და ბიბიკოვის მარცხი დავიწყებას მივიდა. პავლე პოტიომკინი, რომელიც კავკასიიდან ჯერ კიდევ 1787 წელს გაემგზავრა, 1790 წლამდე მაინც ინარჩუნებდა მეფის ნაცვლის თანამდებობას. ბოლოს და ბოლოს, იგი გრაფმა ივანე გუდოვიჩმა (კარგად ცნობილია საქართველოს ისტორიაში) შეცვალა. გუდოვიჩი 1791 წლის დასაწყისში ჩამოვიდა გეორგიევსკში. მან უპირველეს ამოცანად ანაპის აღება დაისახა.

შეტევა ანაპაზე, სადაც უკვე კარგა ხანია ცხოვრობდა და მორჩუნებებს ამხნვევებდა შეიხ მანსური, 22 ივნისს დაიწყო. გარნიზონს 15 ათასი კაცი კი ჰყავდა, მაგრამ ვერ მოახერხა ქალაქის გადარჩენა. როგორც ინგლისელი ისტორიკოსი ჯონ ბადელი წერს, აღრინდელი ხანგრძლივი წინააღმდეგობითა და დანაკარგებით მეტად გაღიზიანებული რუსები მხოლოდ შურისძიებაზე ფიქრობდნენ, ქვას ქვაზე აღარ ტოვებდნენ. რუსებმა მოკლულთა და დაჭრილთა სახით დაკარგეს 93 ოფიცერი და 4500 ჯარისკაცი, ხელთ იგდეს 83 ქვემეხი და 130 ღრობა. იმავე მადღის სიტყვით, გამარჯვებულთა ერთ-ერთი მთავარი მიღწევა მაინც შეიხ მანსურის დატყვევება იყო. შეიხი თავის საცხოვრებელ ბინაში უკანასკნელ მომენტამდე იგერიებდა მეტრს, მაგრამ რას გახდებოდა! რუსებს მისი ხელთ გდება ამ მძლავრ მასტიონის აღებაზე ნაკლებად როდი გახარებიათ. შეიხ მანსური სანკტ-პეტერბურგში გააგზავნეს, სადაც ეკატერინე II-ეს წარუდგინეს. რა მოხდა შემდეგ? ზოგი წყარო იუწყება, რომ ეს საიდუმლოებით მოხუცი ადამიანი მოსიყვარვის ციხეში ჭლებით გარდაიცვალა და იქვე დაასაფლავეს (დუმბროვინი), სხვა ცნობით (პოტი) სოლოფსკის მონასტერში გადასახლეს და იქ დაამთავრა თავისი ცხოვრება.

რაც შეეხება მისი გარდაცვალების წელს, იგი ცნობილი არ არის, ერთ გასაოცარ ამბავს მაინც ახსენებდნენ: თითქოს ღრმად მოხუცებულმა იტალიელმა ბოეტემ შეილისაგან (შეიხ მანსურისაგან!) რუსეთიდან მიიღო წერილი, სადაც იგი ღრმა სინანულს გამოთქვამდა მამის ოჯახიდან ოდესღაც გაქცევის გამო, რასაც ამდენი ხნის ხეტილი მოჰყვა. ბოეტის ხომ იგი კარგა ხნის წინათ მკვდარი ეგონა.

გივი ბაგრატიონი,
ისტორიის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი.

© რ315...

პ. ნეტავი, ერთად იყოს თბილისი და ბათუმი – ვინატრე ამ გაკარნაგაღებული ახალი წლის დღეებში... სან ბათუმს „ფიშიზნები“ სატელევიზიო მულტს ხაზაც – თბილისს ისეთი ზარ-ზემით ვხედვით ახალ წელს ცა ქუდად არ მიგაჩნდა და დედამიწა – ქალამადა. მერე თეორეტიკი-ანმა პრეზიდენტმა გვასარა: ყველაზე მაგრად ახალი წელი ქართველებმა აღინიშნეთ... ანუ სხვათადაც ასე გამოვიდა – რაც მაგრები ვართ, ქართველები ვართ! ბათუმიდან ხომ ჩვენი ქება-დიდებათ სულ „დაგებობა“ და... მსოფლიოში ყველაზე მაგრები შევხვდით ახალ წელიწადს.

საშობაოდ „დაბოგობილი“

„უიზილგაშობის“ თანამედროვე სენი

ქართული სირბილ-ხუნტრუცის შემყურე, ეს დღეები გაფაციცებით ველოდი, რომ ტელევიზორიდან ქართველი მწერლის ლაზარის ქართულ სიტყვას გავიგონებდი. ჩვენში ხომ ტრადიციულად ახალ წელს მწერალი გვილოცავდა. გიორგი ლეონიძე სამშობლოს, შენი მეკვლე ვარო, ეუბნებოდა. ქართველ ხალხს ახალ წელიწადს პოეტის ომბახანი ხმა დაემგზავრებოდა ხოლმე: მედნიერების ვარ მომლოცველი!

ძლიერ ქართულ სიტყვაზე გიორგი ლეონიძე მრძანებდა: „სიტყვა ძლიერი, ვით ანთოესი, მე ვპოვე ვისი

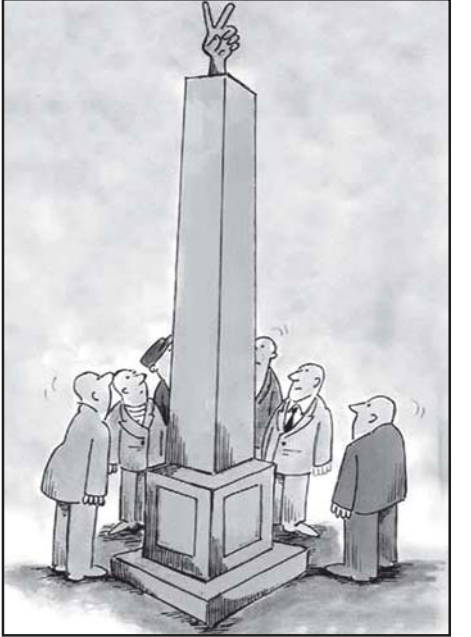
გამაცოცხლებლად, მან ზიდა მელი საქართველოსი, ცრემლი, დიდება, ვნება, ოცნება! ახლა კი ქართული სიტყვის შემოქმედნი აღარსად ჩანან, თითქოს უჩინბაჩინის ქული დაუხუნებიათ და გაუქრიათ ჩვენი თვალსაწიერიდან.

ქართული ენა და სიტყვა რომ უქმინდესთაგანია, კიდევ ერთხელ შეგვახსენა სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქმა ილია მეორემ სამშობლო ეპისტოლეში, მაგრამ სახელისუფლებო ტელეარხებს ეს რატომდაც დაავიწყდათ. თითქოს შეგნებულად ხდება მწერლების უგულვებელყოფა (ნაციონალურების ზოგიერთ საყვარელ მწერალს თუ არ მივიღებთ მხედველობაში). ანადა ვისი გამაცოცხლებელი ქართული სიტყვა ჰაერივით გვჭირდება...

დღეს კი ყველგან პოლიტიკაა – შინ თუ გარეთ, სკოლაში, ხელოვნებაში... ავტორიტეტი აღარ არსებობს... ერთი მხრივ, გამაღებული ემრძვიან ტრადიციებს, მეორე მხრივ, ამკვიდრებენ „ალილოს“, თუმცა ეს ძირძველი ტრადიციაც პოლიტიკოსებს პიარისთვის სჭირდებათ, ეკრანზე ერთმანეთს ენაცვლებიან საალილო ფერხულში ჩაბმული სახეგამაჩვიებელი პარლამენტის თავმჯდომარე და ნეტარებით მიზნალოდ პარლამენტარები, ასე ერთ დღეს ერთმანად გავკეთილმოხილვებულნი... ამ საპიარო ფერხულს არც განათლების მინისტრი ჩამორჩა, მმრუნველობამოკლებულ მავშებებს მიუალერსა... ყველგან გაფეტიშებულან ძველი და ახალი მინისტრები – პოლიტიკიდან გაძევებულნი თუ საზღვარგარეთ სასწავლებლად გამწესებულნი. ისე წარმოვიჩვენებ მათ ნანკა-ნანიკოები, თითქოს ახალი ქვეყნის უცოდველი ამყავებელ-გამმურჩქენელები ყოფილიყვნენ... და არსად ჩანს მწერალი, ქართული სიტყვის მეჭვინისუფლე, ისევე და ისევე ყველგან პოზიცია-ოპოზიციის წარმომადგენელთა უზადრუკი სახეგება... ახლა ოპოზიცი-ში ერთმანეთს ეჯობებიათ, ქალე-ში უფრო მაგრები არიან თუ კაცები?!

გემოთ „ალილოს“ ტრადიციის ვახსენე, რომელსაც თავგადაკლული ხელისუფლება ასე აპირავს. მავანს ეწყინება, კარგი ვერ დაგინახიათო, საყვედურით აგვავსებს. თუ მართლა კარგი სურთ, მაშინ ნატომ ხდება ტელევიზორიდან ვინმე მისტერ-ბიკინ ბარამიას პოპულარიზაცია და მისით აღფრთოვანება, ერთსქესიანთა ქორწინებაზე გამუდმებული ჩიჩინი? განა ეს ტრადიციების უგულვებელყოფა არ არის? ამის მერე როგორ დაეუქერო „ალილოზე“ თავგადაკლულ ხელისუფლებას?

წერილის დასაწყისში ფრიალ საყვარელი, ზეადმატეული სიტყვები ვახსენე, რომლებიც პრეზიდენტმა ქართველები შეამკო. ილია ჭავჭავაძე ამბობდა: „ჩვენ საწყალ

ქართველებს ერთი სხვა სადაგელი სენიც გვჭირს – ყიზილბაშობა. გულის შემაზრზენი, კაცის ღირსების დამდაბლებელი პირფერობა, ურცხვი ტყუილი ქება, სადაგელი კლაკენა და პირიდან თაფლის დენა“.

ანუ ილია ყიზილბაშობას ასე განმარტავს – რაც ცუდია, ცუდად უნდა დაგინახოთ, რაც კარგია – კარგად. პირფერობა და ურცხვი, ულაგო ქება გლახის და მათხოვრის საქმეა და არა ჭეშმარიტების მსახურისაო. ჯერ კიდევ საუკუნით აღრე გემოდრავდა ვრის მამა – წრფელი და მართალი სიტყვა უთხარით ერთმანეთს, სარკვეში ჩაიხედეთ, ნაკლი გამოასწორეთო...

ჩვენს „ვარდოსან მამებს“ კი, კამინებში, ქვეყნის დასანახად ილიას სურათები რომ უკიდიათ, მისი მოძღვრება არც კი აინტერესებთ, თორემ ხომ ეცოდინებოდათ, რომ „ურცხვი ტყუილი ქება“ და მამათა სწორედაც არაქართულია და ყიზილბაშობაა...

ილია ჭავჭავაძე ცოცხალი რომ იყოს, გვეტყოდა: მოიმორეთ ეს სადაგელი სენი, ქართველებო!

თამარ შანიშვილი

ინფორმაცია

დეპორტირებულ ქართველებს პოლონეთიდან აკევიპენ

პოლონეთში დაკავებული 30-მდე ქართველი დეპორტაციის ელოდება.

დაკავებულია ძირითადი ნაწილი საზღვრის უკანონოდ გადაკვეთის ბრალდებით პოლონეთის საზღვრის დაცვის დეპარტამენტმა დააკავა. საქართველოში მათი დეპორტაცია 13 იანვარს იგეგმება. ამ მიზნით პოლონური მხარის ორგანიზებით უკვე დაიწყო სპეციალური ჩარტერული რეისი ვარშავა-თბილისის მიმართულებით. სწორედ ამ რეისით დაბრუნდებიან საქართველოში დეპორტირებულ ქართველებს.

ქართველი არალეგალები დეპორტაციამდე წინასწარი დაკავების იზოლაციაში დარჩებიან.

შეგახსენებთ, რომ საქართველოსა და რუსეთის მოქალაქეები 15 დეკემბერს მას შემდეგ დააკავეს, რაც მათ გერმანიაში მატარებლით გადასვლა დაიპირეს.

XO-308-360

მერაბ ბერძენიშვილის სამსახურულ სტუდია „მუხა“ სასწავლოდ იწვევს პაპიკაშვილს ათი წლის ასაკიდან. სტუდიაში სწავლა დაიწყება 2010 წლის 15 იანვრიდან. სამსახურულ აპაღმის კურსდამთავრებული მათს და მოხარულია მათთვის ფუნქციონირებას კურსები - სტუდიაში ისწავლება ქანდაკება, ფერწერა, ხატვა, ხელოვნების ისტორია.

მისამართი კუბ ტვის გზა №1. ტელ: 29-28-72, (871) 23-53-53.

ვისწავლოთ სამხარეთო არსებული მშენებარების ალქა, ვინაიდან მშენებარება ადამიანის განვითარების წინააღმდეგია.

შურნალ „მცენიერება და ტემპლოებიანი“ რედაქციის თანამშრომლები და სარედაქციო კოლეგიის წევრები იუწყებიან, რომ ბარდნიცვალა შურნალის მთავარი რედაქტორი, საქართველოს მცენიერებათა ეროვნული აკადემიის აკადემიკოსი

ვლადიმერ ვალერიანის ძე შავჭანიძე და თანამშრომლებს უცხადებენ განსვენებულის ოჯახს.

პანაშვილი გ. 9, 16 საათზე, დაკრძალვა 10. 1, 14 საათზე.

სსიპ არჩილ ელიაშვილის მართვის სისტემების ინსტიტუტის კოლექტივი ღრმად გწმუნებთ იუწყება, რომ ბარდნიცვალა ინსტიტუტის დეპარტამენტი თანამშრომელი, ცნობილი ქართველი მცენიერი, აკადემიკოსი

ვლადიმერ შავჭანიძე და სამიზნის უცხადებს ბარდნიცვალის ოჯახსა და ახლოგულად.

გამოსათხოვარი

ვლადიმერ შავჭანიძე

ბარდნიცვალა გამოსათხოვარი მცენიერი, საქართველოს მცენიერებათა ეროვნული აკადემიის აკადემიკოსი, საქართველოს სსიპ არჩილ ელიაშვილის ნამდვილი წევრი, აკადემიკოსი ინფორმაციის საერთაშორისო აკადემიის, საქართველოს გუნდის მცენიერების აკადემიის და ეროვნული აკადემიის ნამდვილი წევრი, საერთაშორისო შურნალ „Kybernetes“-ს სარედაქციო საბჭოს წევრი, სამცხე-ჯავახეთის „მცენიერება და ტემპლოებიანი“ მთავარი რედაქტორი, ქართული საბჭოთა ენციკლოპედიის რედაქციის წევრი, პედაგოგი, საზოგადო მოღვაწე, პროფესორი, ღვაწლმოსილი პიროვნება ვლადიმერ ვალერიანის ძე შავჭანიძე.

უნდა აღინიშნოს, რომ კიბერნეტიკის პროფილის ინსტიტუტი სახელმწიფო „კიბერნეტიკის ინსტიტუტი“ პირველად გაიხსნა საქართველოში ვლადიმერ შავჭანიძის შესაშური ინიციატივით.

ვლადიმერ შავჭანიძე დაიბადა 1920 წლის 22 სექტემბერს ქალაქ სოხუმში, ინჟინრის ოჯახში. 1936-1941 წლებში ის სწავლობდა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში. 1947-49 წლებში იყო საკავშირო მცენიერებათა აკადემიის ფიზიკის ინსტიტუტის (ФИАИ) ასპირანტი. 1950-1960 წლებში მუშაობდა საქართველოს მცენიერებათა აკადემიის ფიზიკის ინსტიტუტში ჯერ უმცროს მცენიერ-თანამშრომლად, შემდეგ უფროს მცენიერ-თანამშრომლად და განყოფილების გამგედ.

1960 წლის 22 სექტემბერს ვლადიმერ შავჭანიძის ინიციატივით დაარსდა საქართველოს მცენიერებათა აკადემიის კიბერნეტიკის ინსტიტუტი. დირექტორად დაინიშნა ვლადიმერ შავჭანიძე, რომელსაც იგი ხელმძღვანელობდა ორ ათეულ წელზე მეტი. მისი თაოსნობით კიბერნეტიკის ინსტიტუტმა მოიპოვა წამყვანი ალბიმი არა მარტო საბჭოთა კავშირის, არამედ მსოფლიო სამცენიერო წრეებში, რისი დასტურები იყო თბილისში ჩატარებული 80-4 საერთაშორისო კონფერენცია ხელოვნური ინსტიტუტში, რომელიც მოწვეული იყო მსოფლიოს ყველა წამყვანმა სამცენიერო სკოლის მცენიერმა (იპოვინა, აშშ, საფრანგეთი, დიდი ბრიტანეთი, შვედეთი, გერმანია, ბერძენის ფედერაციული რესპუბლიკა და სხვ.).

1967 წელს ვლადიმერ შავჭანიძის მცენიერებით თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში შეიქმნა ფიზიკური კიბერნეტიკის პრობლემური ლაბორატორია, რომელიც საფუძვლად დაედო კი-

ბერნეტიკის ფაკულტეტის გახსნას 1969 წელს. სამი ათეული წლის განმავლობაში იგი ხელმძღვანელობდა ამ ფაკულტეტის თეორიული კიბერნეტიკის კათედრას. ამ სკოლამ საფუძვლიანი ჩაუყარა კომპიუტერული მცენიერებას იმპერატორული სხეულების თეორიის სახელმწიფო უნივერსიტეტში.

ბასული საუკუნის 80-იანი წლებიდან გოლო დრომდე იგი ხელმძღვანელობდა ა. ელიაშვილის მართვის სისტემების ინსტიტუტის განსახლებული ინსტიტუტის პრობლემების განყოფილებას.

ვლადიმერ შავჭანიძის გამომწვევად უნდა იქნას 300-ზე მეტი სამცხე-ჯავახეთის სტატიის, არის 20-ზე მეტი გამოკვლევისა და მოწოდების ავტორი, მათ შორის „Проблемы Управления интеллектуальной деятельностью“ (1974 წელი).

მის მიერ აღიზარდა არაერთი მცენიერი და პედაგოგი, რომლებიც წარმატებით მოღვაწეობენ როგორც საქართველოში, ასევე საზღვარგარეთ.

აკადემიკოსი ვლადიმერ შავჭანიძე არის არაერთი პრემიის ლაურეატი, მათ შორის საქართველოს მცენიერებათა აკადემიის უმაღლესი ჯილდოს კამილიონის სახელმწიფო პრემიის გოლოგული.

ვლადიმერ შავჭანიძე 1941 წელს განვლულ იქნა საბჭოთა არმიის რიგებში, სადაც მან დაიწყო 1946 წელს, მონაწილეობდა გერმანიაში მსოფლიო ომში - იტალიაში რეპრესირებული, უნდა იქნას, სლოვაკიაში. სამხედრო სამსახური დაასრულა მანკურიაში. დაჯილდოვებულია არაერთი საბჭოთა ორდენითა და მედალით, მათ შორის საბჭოთა წითელი დროშის ორდენით.

ვლადიმერ შავჭანიძის სახვარელი გამოთქმა: „მე ვიპოვე, რომ მცენიერება ძირითადი გამოკვლევადი ძალა ადამიანთა საზოგადოებრივ ცხოვრებაში, ყოველგვარი ინფორმაციის გოლოგული მცენიერებულ შედეგებს ეხდნოდა. საზოგადოების წინსვლა ეკონომიკური თვალსაზრისით მსოფლიოდ და მსოფლიოდ იმ ინფორმაციის ეხდნოდა, რომელსაც მცენიერებანი და ტემპლოებიანი... მცენიერების ბარტო სამხარეო შეუძლებელია“.

ვლადიმერ შავჭანიძე ვალმოსილი მცენიერი ამ ძველიდან, მან დატოვა მცენიერებათა შესანიშნავი სკოლა, რომლებიც არასოდეს დაივიწყებენ მისწავლებულსა და აღზარდულს.

საქართველოს მცენიერებათა ეროვნული აკადემია

აკადემიკოსი ვლადიმერ შავჭანიძე

დიდი დანაკლისი განიცადა საქართველოს სამცხე-ჯავახეთის საზოგადოებაში. ბარდნიცვალა სახელოვანი გამოსათხოვარი, მცენიერებისა და ტემპიკის დასახელებული მოღვაწე, საქართველოს მცენიერებათა აკადემიისა და საქართველოს სსიპ არჩილ ელიაშვილის წევრი ვლადიმერ შავჭანიძე, რომლის სახელმწიფო დაკავშირებული გასული საუკუნის 60-იან წლებში ყოფილი საბჭოთა კავშირისა და აღმოსავლეთ ევროპის სივრცეში კიბერნეტიკის დარგის პირველი სამცხე-ჯავახეთის ინსტიტუტის დაფუძნება და საქართველოში კიბერნეტიკოსთა მსოფლიოში აღიარებული სამცხე-ჯავახეთის სკოლის ჩამოყალიბება.

უაღრესად რთული იყო ვლადიმერ შავჭანიძის ცხოვრების გზა. მამა - ვალერიან შავჭანიძე, 1937 წლის ტერორის ემსხვერპლა. მიუხედავად ამ დიდი ტკივილისა მას არ უღალატნია მალაღი ადამიანური ღირებულებებისათვის. იგი ვაჟა-ფშაველას მხრებზე ამ უსამართლო გამოწვევას, წარჩინებით დაამთავრა თბილისის უნივერსიტეტის ფიზიკის ფაკულტეტი და დადგინდა ერთად მზრუნველობა არ მოუპოვია უმცროსი ძმებისათვის. მამის უღალატნად იტყობოდა მისი მსოფლიო ომში და ვალმოსილი დაუბრუნდა ოჯახს.

1946 წელს იგი გახდა საკავშირო მცენიერებათა აკადემიის ფიზიკის ინსტიტუტის ასპირანტი, სადაც მსოფლიოში გამოსათხოვარი მცენიერების გვერდით ღირსებულად წარმოაჩინა თავისი ნიჭიერება და ურთულესი ფიზიკური პრობლემების ფართომხარისხიანი და ორიგინალური გადაწყვეტის უნარი. ასპირანტურის დამთავრების შემდეგ ვ. შავჭანიძემ სამცხე-ჯავახეთის სახელმწიფო უნივერსიტეტის მცენიერებათა აკადემიის ფიზიკის ინსტიტუტში დაინიშნა ათი წლის განმავლობაში. სწორედ ამ 1953 წელს დაიწყო საკანდიდატო დისერტაცია თემაზე: „კრავალჯივადი გაგნებისა და დანაკრავების კვლევა და მსხვერპლი ნაწილაკების ნეიტრონების სტრუქტურული მეთოდებით“. 1960 წლის ოქტომბერში ფიზიკის ინსტიტუტის ფიზიკა-კიბერნეტიკის განყოფილების გახსნა და საქართველოს მცენიერებათა აკადემიის კიბერნეტიკის ინსტიტუტი, რომლის დირექტორად ვლადიმერ შავჭანიძე დაინიშნა. 22 წლის განმავლობაში ედგა იგი სათავეში ამ ინსტიტუტს, რომელსაც მისი ხელმძღვანელობით დაარსებულ რამდენიმე წელიწადში საქართველოს აკადემიის აკადემიის და ავტორიტეტი მოიპოვა. 1964 წელს გატოვა ვლადიმერ შავჭანიძის დიპლომატიური დისერტაცია თემაზე: „გოლოგული მცენიერების მეთოდები ფიზიკისა და კიბერნეტიკაში“, სადაც მცენიერის მიერ დაგეგმული თეორიებისა და კონცეფციების ღრმად ანალიზი იყო წარმოდგენილი. ამავე წელს ვლადიმერ შავჭანიძის ინიციატივით თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში დაარსდა კიბერნეტიკის ფაკულტეტი რამდენიმე ათეულიწლიანი კათედრით, რომელთაგანაც ტემპიკური კიბერნეტიკის კათედრას უმუშაობდა გატონი ვლადიმერ ხელმძღვანელობდა. ფაკულტეტის კურსდამთავრებულნი ამჟამად მსოფლიოს სხვადასხვა წამყვან სამცხე-ჯავახეთის კიბერნეტიკით მოღვაწეობენ. კიბერნეტიკის ინსტიტუტში მუშაობის პე-

რიოდ ვ. შავჭანიძის ძალისხმევით ხშირად იმართებოდა საერთაშორისო სამცხე-ჯავახეთის კონფერენციები, სივრცეში უმეტი, რაც აზრთოვანად და აღკრავდა ქართველი მცენიერების საქმიან კავშირებს უცხოეთში. ერთ-ერთი ასეთი საერთაშორისო კონფერენცია ჩატარდა 1975 წელს ხელოვნური ინსტიტუტის დარგში, რასაც ფართო სამცხე-ჯავახეთის მოხვედრა მსოფლიოში.

1967 წელს გატონი ვლადიმერ შავჭანიძე საქართველოს მცენიერებათა აკადემიის წევრ-კორესპონდენტად, სოლო 1974 წელს კი - ნამდვილი წევრად იქნა არჩეული. 1984 წლიდან ვლადიმერ შავჭანიძე საქართველოს მცენიერებათა აკადემიის მართვის სისტემების ინსტიტუტში გადავიდა საზოგადო და ორ ათეულ წელზე მეტი ხანს მუშაობდა ინფორმაციის პრობლემების განყოფილებაში. გატონი ვლადიმერის აქტიურად თანამშრომლობდა საქართველოს ტემპიკურ უნივერსიტეტთან, რომელსა და მისი სტრუქტურული სამცხე-ჯავახეთის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ფიზიკის ინსტიტუტის ფაკულტეტის ხელმძღვანელობდა. გატონი ვლადიმერ შავჭანიძე შურნალ „მცენიერება“ მთავარი რედაქტორი იყო. იგი დაარსების დღიდან, აქტიურად მოღვაწეობდა როგორც საქართველოს სსიპ არჩილ ელიაშვილის ნამდვილი წევრი.

2008 წელს გადავიდა საზოგადოებაში უდიდესი პატივი მიიღო სახვარელით აღიარებულ მცენიერს და საზოგადო მოღვაწეს დაადანიდან 88 წლისთაიდან დაკავშირებით. რამდენიმე თვეში გატონი ვლადიმერი 90 წლის გახდა. სამწუხაროდ იგი ვერ მოესწრო ამ თარიღის აღნიშვნას.

წავიდა მშენებელი დიდი მცენიერი, რომლის ღვაწლი ფასდაუდებელია არა მხოლოდ მისი შრომისა და ძალისხმევის შედეგით, არამედ, უპირველეს ყოვლისა, მისი მნიშვნელოვანი „ღირსების ორდენით“ და პეტრე მელიქიძის პრემიით აღინიშნა გატონი ვლადიმერის ღვაწლი მცენიერების წინაშე, რომელსაც, უპირველეს ყოვლისა, შინაგანი მოთხოვნილებითა და უზენაესის ნებით ემსახურებოდა.

აკადემიკოსი ვლადიმერ შავჭანიძე იყო ცოცხალი მაგალითი მშენებელი ინსტიტუტების, მაღალი ღვაწლის, გამოსათხოვარი და მოქალაქეების. იგი თავის ხედვას, თავის შეფასებას, თავის პათოსს უმუშაობდა გადასცემდა ახალგაზრდაებს. მან როგორც დიდმა ვირისკაცმა, იტოვინა, იწვინა, იომა და ისე ვიდა ამ ძველიდან, რომ მისი უპატივმოყვარეობა სულიერი სახე არასოდეს ამოიწვლება მთამოგავლობის მისხიერებიდან.

საქართველოს ტემპიკური უნივერსიტეტი, საქართველოს სსიპ არჩილ ელიაშვილი

გაიხსნა

წიგნის პრეზენტაცია ახალ მუსიკალურ კლუბში

ამ ცოტახნის წინათ, „მაგის“ ინიციატივით თბილისის გულში, რესტორან „ნიკალას“ ადგილზე, სარდაფში გაიხსნა საბავშვო სალაგოების ლაგაზად გაფორმებული დარბაზი.

ამჟამად მართალი მწერლის, ტელევიზიისა და რადიოში არაერთი საინტერესო გადაცემის ავტორის ზურაბ ქარუმიძის წიგნის „ჯაზის საგვარო“ პრეზენტაცია. სხვათა შორის, ეს პირ-

ველი ქართული ნაწარმოებია ჯაზის შესახებ. ავტორი თავად უძველესი სალაგოს და გვირგვინი სანტორი და სანახაობრივი ლაგაზი ჯაზის კომპოზიციები გაქვარდა გამოცდილი შემსრულებლების თაგაზ ყურაგვილისა და სრულიად ახალგაზრდა ტალანტის გემ პოქიანოვილის მიერ. ცნობილი კომპოზიციები ეთერ ანჯაფარიძემ და კონსერვატორის სტუდენტმა გიორგი მიძაძემ შეასრულეს. გვირგვინით ქვა ქართული ჯაზისა და მისი ისტორიის შესახებ ბაიოჰ კანდელაკის, ალიკო რონდელისა და ჯაზის მოყვარულების სანდრო ტანიშვილისა და დავით კვიციანიანს ენაპირით.

გულწრფელი გადლოა მიწა გადავუსადო „მაგის“ და სალაგოს ორგანიზატორს მწერალ ზურაბ ქარუმიძეს ამ დაუძინებარი სალაგოსთვის, სოლო მუსიკის მოყვარულთ მიწა და მივულოცო კიდევ ერთი გადალი ღონის კლუზის გახსნა.

მალაზ დოლიძე

ყველაფერი ყველაფერზე

მეფა - „დავითის პარაკლავით“

როცა გარდაეღობა დანიად-ნიჭრეს, მაშინვე გამოსცეს ბრძანება, რომ ვარაუდს განმასხვავებელი ნიშნით უნდა იარაღი, დავითის პარაკლავით. დანიის მეფე მყისვე „დავითის პარაკლავი“ ბაიკეთს, ქუჩაში გამოვიდა და თავისი ქვეყნის რეპუტაცია გადაარჩინა.

დიდი დრამატურგისგან იხსნა

ცნობილი სიტყვაბი „წილი ნაყარია“, რომელიც იულიუს კეისარმა წარმოთქვა, სინამდვილეში დიდ ბერძენ დრამატურგ მენანდრეს აკუთვნის.

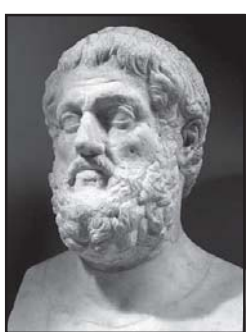
იულიუს კეისარსა და არლეია კანონი, რომლის ძალითაც მას, რომორც უროკონსულს, შეეძლო ჯარებისთვის ესარდლა გოლოდინტალის საზღვრების გარეთ. და აი, სასაზღვრო მდინარე რუგიკოსს რომ მიადგა, ერთგვარი ჭოყანის შეფერვა გადალახა იგი, თქვა, „წილი ნაყარია“, რითიც დანიწყო სამოქალაქო ომი. გალიდან მომავალი კეისარი რომისკან დანიდა. სვატონიუსის სიტყვით, კეისარსა „წილი ნაყარია“ ლათინურ ენაზე წარმოთქვა, კლუტარქეს მოწოდებით კი - ბერძენულ ენაზე. იგი რომაელმა სარდალმა დიდი ბერძენი დრამატურგის მენანდრესაგან იხსნა, რომელმაც თქვა: „დაე წილი ნაყარი იყოს“.

მთაგზადა გივი გაგრაქელა

შეცდომა დამასსიათაგალია ადამიანისთვის

ეს აზრი, აგა თუ იმ ვარაიანტით, მრავალ ლიტერატურულ ძეგლში გვხვდება.

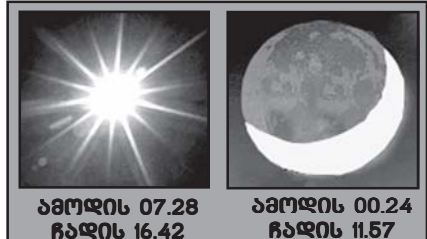
უკვე ძვ. წ. VI ს. ბერძენი პოეტი თეოგენიდა ამატიცებადა, რომ „მოკვდავთათვის დამასსიათაგალია შეცდომის დაშვება“, ანუ იმ იმპორტს დიდი დრამატურგი სოფოკლე თავის ტრაგედიაში „ანტიგონა“, გორა დიდი დრამატურგი ევრიპიდა კი ტრაგედიაში „იკოლითა“ ამაგოდა: „შეცდომა ყველა ადამიანს ახასიათებს“. ახლა მოვუსმინოთ უდიდეს ორატორ დემოსთენეს: „არაფერი არ შეცდენ, ეს (გოლოდინ დემოსთენეს ახასიათებს“.

Table with exchange rates for various currencies and gold prices.

Table with weather forecast for different regions.

დღის კალენდარი 9 იანვარი

31-ე შვიდული სულთმოფენობიდან. შაბათი.

სხვაგა 70-თაგან უფლისწვიდა მოციქულის, პირველმწინისა და მთავარდინაკნისა სტეფანისი (34); ღირსი თეოდორე გამომწერლისა (დაახლ. 840); წვიდა თეოდორე, კონსტანტინეოლო მთავარეპისკოპოსისა (დაახლ. 686).

დაიბადნენ:

- 1797 - ფარდინანდ ვრანგლი, რუსი ზღვაოსანი, ადმირალი, რუსეთში გეოგრაფიული საზოგადოების ერთ-ერთი დამფუძნებელი. გარდაიცვალა 1870 წელს.
1870 - ჯორჯ ზტრასუნი, ამერიკელი ინჟინერი, სან-ფრანცისკოში „მარონ ჭიჭირის“ სიღის ამშენებელი. გარდაიცვალა 1938 წელს.
1895 - ნიკოლოზ ბერძენიშვილი, ისტორიკოსი, აკადემიკოსი. გარდაიცვალა 1965 წელს.
1903 - სიმონ ჩიქობავანი, გამოჩენილი პოეტი. გარდაიცვალა 1966 წელს.
1904 - ჯორჯ ბალანჩინი (ბალანჩინაქაძე), ამერიკელი ქორეოგრაფი. გარდაიცვალა 1983 წელს.
1908 - სიმონა და გოგუბარი, ფრანგი მწერალი, ფილოსოფოსი. გარდაიცვალა 1986 წელს.
1913 - რინარდ ნიქსონი, აშშ-ს 37-ე პრეზიდენტი. გარდაიცვალა 1994 წელს.
1924 - სერგო ფარაჟანოვი, კინორეჟისორი. გარდაიცვალა 1990 წელს.
1944 - ფრიდონ თოდუა, რადიოლოგი, პროფესორი, საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის წევრ-კორესპონდენტი, პარლამენტარი.

გარდაიცვალნენ:

- 1873 - ნაოლონ III (ლუი ბონაპარტი), ფრანგი იმპერატორი, ნაოლონ I-ის ნათესავი.
1878 - მიქტორ ემანუილ II, გაერთიანებული იტალიის პირველი მეფე.
1973 - კონსტანტინე (კოტეა მიძაბერიძე), მსახიობი და კინორეჟისორი.

მოვლენები:

- 1788 - კონეტიკუტი აშშ-ს მეხუთე შტატი გახდა.
1792 - დანიელი იხსის საშვიდოგო ხელშეკრულება რუსეთსა და თურქეთს შორის, რითაც დასრულდა რუსეთ-თურქეთის ომი.
1905 - დანიე რუსეთის პირველი რევოლუცია.
1919 - ლენინის ბრძანებით ვორონეჟში დასვრიტეს 160 სააკლესიო პირი, არქივისკოპოს ტიხონ ვორონეჟელის ჩათვლით.
1951 - ნიუ იორკში ოფიციალურად გაიხსნა ბაიროს შენობა.
1969 - ზაგბარითი თვითმფრინავი „კონკორდი“ პირველად აფრინდა პრისტოლში.

მედიანოუსი

რეკლამა გ. ახვლედიანის ქ. №19. „საქართველოს რესპუბლიკაში“ 99-62-77; 899 32-85-76.

საქართველოს რესპუბლიკის გამომცემლობა: შპს „თანადგობა“-ს გაზეთ „საქართველოს რესპუბლიკის“ გამომცემელი (დავით აღმაშენებლის 150. ტ. 899 79-76-79) შპს „ახალი საუკუნე“ იბეჭდება „კოლორში“ (რკინიგზის ჩინი, № 20) მთავარი რედაქტორი ალექო ასლანიშვილი 99-62-77; 899 56-81-86 პასუხისმგებელი რედაქტორები: გურამ გოგიაშვილი 899 53-76-16; რუსლან რუსიბა 899 17-21-21; სპარტაკ ქოპულაბა 899 36-00-35 პასუხისმგებელი მდივანი მამუკა ვაშაქიძე 879 01-04-77 ინფორმაცია 66434 რედაქციის მიერ შეუქმნედავი მასალები დაიბეჭდება ავტორთა ხარჯით. ავტორთა მოსაზრებები, შესაძლოა, მუდამ არ ემთხვეოდეს რედაქციის პოზიციას.

ანეკდოტები

ანტიკვარიატის მალაზიაში ძალი ნახატებს ათვალიერებს. - შესანიშნავი პორტრეტებია! ვინ არის თაგარ მეფის ეპოქის დროინდელ ტანაცვალში გამოწყობილი ეს ლაგაზი მწიფილი? - წინაპრები არიან, ძალგატონო. - ვინი წინაპრები? - თუ პორტრეტს იყრიდით, თქვენები იმეზიან. - გოგო ბავიციანი, კალიან მომწონს, თვითონაც თანახმაა, მაგრამ მოჯახი წინააღობები. - მისი დედ-მამა? - არა, ჩემი ცოლი და შვილები...

შეცურა ერთხელ მთავრეზა ზღვაში და არ დაბრუნებულა. მოსუცები ამგოგან, ნავით რომ შესულიყო ზღვაში, იმეზა გადარჩენილიყო... - დასკვნა გარდაცვალების შესახებ, რომელიც გუშინ მოგაცით, უნდა გადაინდროს, - ეუბნება საავადმყოფოს ძირუბიული განყოფილების ძირუბი ემთანს. - რაო, რამე შეცდომით წერიდა? - ვცირეოლენი გაუგებრობა მოხდა, - ჩურჩულით ეუბნება ძირუბი, - იგი ნაჩბარეველ შევასვა და გრაფაში - „სიკვდილის მიზეზი“ - შემთხვევით ჩემი თანამდებოდა და გვარი ჩაგვრა.

საქართველოს რესპუბლიკის გამომცემლობა: შპს „თანადგობა“-ს გაზეთ „საქართველოს რესპუბლიკის“ გამომცემელი (დავით აღმაშენებლის 150. ტ. 899 79-76-79) შპს „ახალი საუკუნე“ იბეჭდება „კოლორში“ (რკინიგზის ჩინი, № 20) მთავარი რედაქტორი ალექო ასლანიშვილი 99-62-77; 899 56-81-86 პასუხისმგებელი რედაქტორები: გურამ გოგიაშვილი 899 53-76-16; რუსლან რუსიბა 899 17-21-21; სპარტაკ ქოპულაბა 899 36-00-35 პასუხისმგებელი მდივანი მამუკა ვაშაქიძე 879 01-04-77 ინფორმაცია 66434 რედაქციის მიერ შეუქმნედავი მასალები დაიბეჭდება ავტორთა ხარჯით. ავტორთა მოსაზრებები, შესაძლოა, მუდამ არ ემთხვეოდეს რედაქციის პოზიციას.